

ADNAN LUGONIĆ

TAMO GDJE NE IDEMO

(cjelovečernja drama)

LICA:

EDVARD

OTAC

DOKTOR

PACIJENT

ŠANKER

KLOŠAR

SLIJEPAC

PRIJATELJ

BIVŠA

TAKSISTA

SOBARICA

I

U stolici za šišanje, sjedi EDVARD, sređen, obrijan. U bijelom mantilu OTAC. OTAC zagleda Edvarda koji je zbunjen i uplašen. Kreće da ga sapunja.

EDVARD Čekaj...

OTAC Baš si se zapustio.

EDVARD Redovno se brijem.

OTAC Užas kakav hodaš okolo.

EDVARD Nema ni dlačice.

OTAC Ništa nisi naučio u vojsci.

EDVARD Nisam bio u vojsci.

OTAC Kad si neposoban. Jeb'o bi ja vama svima majku. Vratio vojni rok da postanete ljudi. A ovako ste svi pičke lažljive. Nikakve časti u vama, poštenja. Licemjeri. Zato su vam glave i zarasle u korov. Za malo komfora biste izdali oca, mater, domovinu.

EDVARD Tata, htio sam ti reći...

OTAC Dosta više s tim tata! U šta si izrast'o, sve više sumnjam da ti i ja imamo ikakve veze.

OTAC se smije. Završava sa sapunjanjem. Oštri britvu na remenu.

OTAC Ako bude rata svi smo s vama takvim najebali. Žene, djeca, starci, sve će nas pobiti k'o kokoši. Šta koji kurac živite tako nesposobni? Trošite kisik, pravite ozonske rupe.

EDVARD Neće biti rata. Moja generacija nijeza rat.

OTAC Svaka generacija je za rat. Ti samo ne poznaješ prave iz svoje generacije. Družiš se sa pičkama. Jer si i sam pička.

Edvard pokušava da ustane iz stolice. Otac mu prilazi sa britvom.

EDVARD Jesi me ovo svezao?

OTAC Moraš biti miran da bih te sredio.

EDVARD Tata... Molim te... Mislio sam ti odmah reći, ali sam se plašio... Najlutit ćeš se i...
Napravit sranje.

OTAC Bojiš se sranja, pičko?

EDVARD Bojim se tebe s pištoljem.

OTAC Ti si mene, bez pištolja, u srce ranio. Samo budi miran. Brže će proći.

EDVARD Pusti me. To nije moja stvar. To je između vas dvoje. Pusti me.

OTAC Već si umiješan.

EDVARD Ti si jedan jebeni monstrum. Svi ste vi jebeni monstumi, ubice. Cijela tvoja
generacija. Više krvi imate na rukama nego pod kožom.

OTAC Uvijek sam bio dobar prema tebi...

EDVARD Jebi se i ti i tvoja dobrota.

OTAC Ali izdaju... Ne mogu oprostiti.

EDVARD Nisam te ja izdao.

OTAC I šutnja je izdaja.

OTAC uhvati Edvarda za kosu, povuče nazad. Podigne britvu u zrak.

OTAC Dobro jutro.

OTAC zamahne britvom prema Edvardovom vratu.

Mrak.

II

Edvard leži u bolničkom krevetu. Pored je Doktor. Gleda u Edvarda.

DOKTOR Dobro jutro. Dobro jutro. Dobro jutro.

EDVARD se probudi.

DOKTOR Dobro jutro.

Edvard je u šoku, kao buđenje poslije teške pijanke.

DOKTOR Dobro jutro.

EDVARD Šta se dešava?
DOKTOR Ja sam mislio vi ćete meni reći.
EDVARD Gdje sam?
DOKTOR Bolnica. A ja bi trebalo da sam doktor.
EDVARD Kakva bolnica?
DOKTOR Najbolja.

Šute.

DOKTOR Ničeg se ne sjećate?
EDVARD Čega bi se trebao sjećati?
DOKTOR Kako se osjećate?
EDVARD Muka mi je.
DOKTOR To je logično.
EDVARD Pio sam i završio ovdje na ispumpavanju?
DOKTOR To vam se dešavalo?
EDVARD Ne. Al' bi moglo.

Šute.

DOKTOR Čega se zadnjeg sjećate? Hotela?
EDVARD Kojeg hotela?
DOKTOR A da ste zvali hitnu?
EDVARD Ja zvaao hitnu?
DOKTOR Da. Vjerovatno vi. Našli su vas samog u sobi. Nazvali ste u posljednjem trenutku.
EDVARD Kakvom posljednjem trenutku?
DOKTOR Kakav može biti posljednji trenutak?
EDVARD Šta? Srce?
DOKTOR Hajmo polako. Je l' znate kako se zovete?

EDVARD Edvard.

DOKTOR Odlično. Zanimljivo ime. Otkud vam?

EDVARD Otkud vama vaše?

DOKTOR A jeste roditelje ikad pitali zašto baš to ime?

EDVARD Šta vi mislite?

DOKTOR Koje ste ono godišće?

EDVARD Pa valjda ste vidjeli u ličnoj.

DOKTOR Vjerujte nisam. To su kolege na prijemu.

EDVARD 1984.

DOKTOR Olimpijsko dijete. Divno.

EDVARD To mi je baš pomoglo u životu.

DOKTOR Ko bi rek'o da će poslije te 84. onakav pakao doći za manje od deset godina. Nemaš pojma čega sam se ja tad sve nagledao. Kad je završilo, rekao sam: Dosta mi je krvi, odoh ja u psihijatre. Psiha ima problema, velikih, al' ne krvari. Ne uprlja ti ruke.

EDVARAD Znači ja sam u ludnici?

DOKTOR Službeno je psihijatrijska klinika. A ja je volim zvati duševnom bolnicom. Jer što se mene tiče to su sve problemi duše.

EDVARD Religiozni doktor. Super.

DOKTOR Vi ne vjerujete u Boga?

EDVARD Da vjerujem zar bih i tad imao problem s dušom?

DOKTOR Svi imamo problem. Samo ste vi igrom slučaja završili ovdje, pa je to očiglednije.

EDVARD Kakvom igrom slučaja? Šta sam, imao nervni slom? Gdje? U agenciji?

DOKTOR Hotelu.

EDVARD Da, rekli ste mi maloprije...

DOKTOR Polako. Sve će se posložiti. Znači možda ste imali nervni slom? Toga se sjećate?

EDVARD Ne sjećam. Prepostavljam.

DOKTOR Zašto? Imali ste težak period? Stres?

Edvard se nasmije.

EDVARD Je l' znate nekog da nije pod stresom, osim ovih ovdje, koje ste uspješno stavili na lijekove.

DOKTOR Znači niste imali nikakav posebno traumatičan događaj zadnjih dana?

EDVARD Ne.

DOKTOR Kakva je agencija u pitanju, to gdje radite?

EDVARD Marketing.

DOKTOR Šta tačno radite?

EDVARD Sve. Ja sam vlasnik.

DOKTOR Odlično. Šta vam je tu stresno?

EDVARD Kakvo je to pitanje? Je li ja ovo možda sanjam?

DOKTOR Zašto mislite to?

EDVARD Zato što sam sanjao da mi je otac brico koji me zakolje umjesto da me obrije. Ili je možda i to bilo stvarno?

DOKTOR Kad ste to sanjali?

EDVARD Prije nego što ću se probuditi, ako sam se uopšte probudio.

DOKTOR Ovo nije san. (*zastane*) A šta mislite zašto ste to sanjali? Je li vam otac nasilnik? Je li vas maltretirao? Kakav odnos imate?

EDVARD Ništa posebno. Otac i sin malo iznad standarda Balkana.

DOKTOR Po čemu iznad? Opušteno. Razgovaramo.

EDVARD Opušteno u ludnici?

DOKTOR Duševnoj bolnici. Ili još bolje... bolnici duše.

EDVARD Odličan marketing, doktore.

DOKTOR Vratimo se na vaše oca.

EDVARD Nije me tukao. Nije bilo pritiska. I nismo puno pričali, što znači nismo se svađali.

DOKTOR A šta jeste?

EDVARD Sve drugo.

DOKTOR Šta je to drugo?

EDVARD Je li ovo praksa odmah krenuti sa ispitivanjem? Jesam ja već pacijent?

DOKTOR Ne. Samo vas želim upoznati.

EDVARD Ne volim baš upoznavanja.

DOKTOR Zašto?

EDVARD A zašto bih volio? Šta dobijete time što vas neko upozna?

DOKTOR I vi upoznate nekog.

EDVARD Mislite? Iz mog iskustva, ljudi više prodaju sebe. Kao proizvod. Ne možete nikog upoznati, doktore. Zašto bi iko rekao kakav je stvarno? Da biste nekog fakat upoznali, taj neko bi vam morao pokazati svoje mane, slabosti, nedostatke. A zašto bi to radili? Niko nas neće voljeti zbog naših nedostataka. Ne. Neko će ih možda tolerisati, ali samo zbog nekih drugih kvaliteta od kojih ima koristi. Što veći kvaliteti, to je dozvoljeno imati veće nedostatke. Ili ponekad prihvatite nečije nedostatke jer tako držite tu osobu uz sebe... Znae da s tim nedostacima i nemaju neke šanse mimo vas. Nedostaci ih čine inferiornim. Možda ovdje u ludnici ili na terapijama ljudi lako govore o svojim nedostacima, ali i tad se prodaju kao pacijenti. Razmišljaju: Kad sam već pacijent, reći ću i šta jeste i šta nije samo da budem dobar pacijent. Najbolji. Toliko poseban i toliko sjeban kao niko prije. I naravno, naći pritom krivca u nekom drugom. Ljudi se prodaju uvijek i svudje. Pola njih i ne zna ni ko je, ni šta je, niti šta želi, ali svejedno pričaju o sebi najbolje. Jebiga, doktore, ako mene pitaš to je normalno. Proizvod se mora prodati. Naći svoju mušteriju. Inače... šta će na tržištu? A život je jedno veliko, neuređeno tržište, zar ne?

Šute.

DOKTOR Vidim došli ste sebi.

EDVARD I ja bih rekao.

DOKTOR Zanimljivo... izlaganje. A je li vi poznajete sebe?

EDVARD Dovoljno.

DOKTOR Da se možete prodati?

EDVARD Da mogu funkcionisati. Ustati ujutru čim zazvoni alarm i krenuti prema izazovima tog dana.

DOKTOR Po vama život je ići u susret izazovima?

EDVARD Šta bi bio drugo? Ostajanje u krevetu i skrivanje od života?

DOKTOR Ne volite odmor?

EDVARD Ja uvijek radim. I kad odmaram. Nemam granicu između to dvoje. Ne razumijem ljude koji mozak mogu natjerati kad se odmara a kad radi.

DOKTOR Znači ne odmarate se?

EDVARD Ili se odmaram uvijek jer mi je rad odmor?

DOKTOR Puno razmišljate o sebi?

EDVARD Puno razmišljam o svojim razmišljanjima. O sebi i ne. To sam šta sam. I ja tu ne mogu ništa. Mislim... Možda bih i mogao, ali to bilo korigovanje sebe, sređivanje sirovog, jedinstvenog materijala. A to nije nužno dobro. Mogu postati uniformisan i dosadan.

DOKTOR Bojite se dosade?

EDVARD Samo za ono što radim. To ne smije biti dosadno.

Šute.

DOKTOR Sve posmatrate iz tog prodajnog? Je li tako bilo i prije nego što ste ušli u marketing?

EDVARD I vi se sada želite prodati kao odličan psihijatar, zar ne?

DOKTOR Možda to i jesam.

EDVARD Svako voli za sebe misliti da je nešto dobro.

DOKTOR Nećemo ulaziti u tu igru relativizacije. U našoj profesiji se ipak zna je li neko dobar ili ne.

EDVARD Možda kod hiruga. Ali vi se bavite psihom. I ja se bavim psihom. Sve oko mozga i psihe su samo pretpostavke, pa ako upali, upali.

DOKTOR Je li imate nekog s kim ste bliski?

EDVARD Ne.

DOKTOR Ne cijenite bliskost?

EDVARD Ona se desi ili ne.

DOKTOR I nikad se niste trudili oko bliskosti, da je postignete?

EDVARD Ne.

DOKTOR S ocem ste u korektnim odnosima, a majka?

EDVARD Umrla je

DOKTOR Umrla je?

EDVARD Da.

DOKTOR Žao mi je.

EDVARD Hvala.

DOKTOR Nemate braću i sestre?

EDVARD Nemam. Možete li mi konačno reći kako sam završio ovdje? Rekao bih da je sa mojom glavom sve u redu.

DOKTOR Htjeli ste da se ubijete.

EDVARD Molim?

DOKTOR Da. Srećom prije toga ste nazvali hitnu. Zatekli su vas u sobi. A na recepciji su rekli kako ste sami došli, niste imali nikakve posjete.

EDVARD Koji hotel?

DOKTOR Bristol.

Šute.

EDVARD A kako...?

DOKTOR Tablete.

EDVARD Zašto se toga ne sjećam?

DOKTOR Ne znam. Nemate oštećenja na mozgu. S vašom glavom, s te strane, sve jeste u redu. Jeste li razmišljali ikada prije o samoubistvu?

EDVARD Ne. A koje tablete?

DOKTOR Za bolove. One koje se daju oboljelim od karcinoma. Neko vam je bio bolestan? Majka?

EDVARD Jesam bio pijan?

DOKTOR Imali ste alkohola u krvi. Ali ne previše.

EDVARD Kako se onda ne sjećam?

DOKTOR Mozak je labirint. Možda je vaše sjećanje taj momenat zglavilo u nekoj slijepoj ulici.

Edvard šuti.

DOKTOR Siguran sam da vam možemo pomoći. A realno dobro smo okruženje i za odmor. A to je ono što vama treba.

EDVARD Je li iko moj zna? Otac?

DOKTOR Ne. Bili ste van životne opasnosti pa smo čekali da se probudite. Hoćete da pozovem nekog?

EDVARD Ne. Koliko dugo sam ovdje?

DOKTOR Dva dana.

EDVARD Je li to to? Razgovarali smo, hvala Vam. Jesam slobodan?

DOKTOR Ne.

EDVARD Imam obaveze.

DOKTOR I ja. Da vam spasim život.

EDVARD Agencija ne može bez mene. Tražit će me.

DOKTOR Javit ćete im da uzimate godišnji. Ili bolovanje. Vlasnik ste.

EDVARD Neću to ponoviti.

DOKTOR Lijepo će vam biti s nama.

EDVARD Je li ovo uopšte po zakonu?

DOKTOR Možemo ovo ovako... Po dogovoru. Dobrovoljno s vaše strane. A mogu tražiti od suda jer ste opasni po sebe.

EDVARD Ali neću ponoviti tu glupost.

DOKTOR Vjerujem. I samo želim biti siguran u to.

Šute.

DOKTOR Jesmo se dogovorili?

EDVARD Dajte mi bar mobitel.

DOKTOR Niste ga imali uz sebe.

Mrak.

III

Bolnica i dalje. Nešto kao prostor za radionice. Mogu biti i drugi pacijenti, ako mogućnosti pozorišta dozvoljavaju. I ako su neki glumci i glumice voljni biti stasiti/statistkinje. Pacijent radi nešto sa plastelinom. Pravi neke figurice. Edvard sjedne pored njega, ili blizu njega. Šute. Edvard ne radi ništa, gleda negdje pred sebe i pomalo u ruke pacijenta.. Pacijent radi svoje. Ne obazire se na Edvarda.

EDVARD Šta radiš?

PACIJENT Ništa. Pravim.

Šute.

PACIJENT Tebi dosadno?

EDVARD Tebi nije?

PACIJENT Kad su te doveli?

EDVARD Četiri dana svjestan. Dva sam prespavao. Šest dana.

PACIJENT Početnik. Sačekaj da prođe prvi mjesec. Onda kreće ljepota.

EDVARDA Kakva ljepota?

PACIJENT Vidjećeš. Ustvari osjetit. Nemoj da ti pričam.

EDVARD Koliko si ti ovdje?

PACIJENT Uskoro pet godina.

EDVARD Ne djeluješ nešto lud.Što te ne izvade?

PACIJENT Ko?

EDVARD Tvoji. Imaš nekog?

PACIJENT Zbog njih sam tu.

EDVARD Kako zbog njih?

PACIJENT Sklonio sam se da ne moram živjeti sa svim tim... Mojim.

EDVARD Ne razumijem?

PACIJENT Kažem ti, sačekaj mjesec, sve će ti bit jasno.

EDAVARD Neću ja dugo.

PACIJENT Greška. Mjesec... vidjećeš.

EDVARD Šta ću vidjeti?

PACIJENT Ljepota. Neopisivo. Kao nirvana. Ustvari, nemam pojma šta je fakat nirvana. Ali ovako nekako je zamišljam.

EDAVARD Tebi je dobro ovdje?

PACIJENT Sjajno. Mir, tišina. Tamo gdje su teški pacijenti, tamo je zajebano. Mnogo galame. Viču. Pa ih čuvari vežu. Bore se s njima. A ovdje... Ovo naše krilo, raj. Niko nije normalan, ali ni lud totalno. Taman. Imaš kakav hobi? Umjetnički.

EDVARD Nekad sam pisao.

PACIJENT Nije dobro pisanje. Moraš previše mislit. Glina, plastelin, slikanje... To odmara. A čime se inače baviš?

EDVARD Reklame.

PACIJENT Ružan posao. Valja sranja prodavati.

EDVARD Nije baš sve sranje.

PACIJENT Ono što nije sranje, ne treba reklamu.

EDVARD Danas i dobroj stvari treba reklama, jer je previše sranja, pa se mora izdignuti.

PACIJENT Tako što će pristati da bude u istom košu sa sranjem?

Šute.

PACIJENT Ja reklame nisam volio ni gledati. Odvratno. Jedan od razloga što sam poludio su reklame u toku filmova. Sigurno. Što baš reklame?

EDVARD Ispalo tako.

PACIJENT Nema veze i ako si izabrao.

EDVARD Krenuo zbog para i zaglavio.

PACIJENT I jesi zaradio?

EDVARD Jesam.

PACIJENT Svaka čast. Onda si uspio. Kako si ovdje završio?

EDVARD Ne znam.

PACIJENT Sačekaj mjesec, sve će ti bit jasnije.

Šute.

EDVARD A šta si ti radio?

PACIJENT U opštini. Na šalteru.

EDVARD I?

PACIJENT Šta i?

EDVARD Šta ti se desilo?

PACIJENT Eksplozir'o jedan dan. Prošištao. Došao neki preko reda. Mi fino uveli one automate, uzmeš broj i čekaš. Ali ovaj nije mogao... Dvadeset mu jedva... Bahato i bezobrazno. I eto... Puk'o. Jeb'o mu mater. A onda nastavio svima koji su tu... Prijetio da ću ih pobiti. Urlao sam. Bilo mi je zabavno gledati to koliko su iznenađeni, uplašeni, pa sam nastavio da urlam, bacam papire okolo, lupam po staklu. Onda sam se popeo na sto, skakao k'o majmun, huligan. Zvali su policiju... četvorica su morala da me smire. Došla hitna, a ja nastavio da se pravim lud i dovezli su me ovdje. Odgovarao sam nesuvislo na pitanja. I tako produžvama boravak svaki put, pravim se nenormalan, mada ne moram puno, uz lijekove sam fakat počeo pomalo da tupim. Gubim osjećaj za stvarnost. Zato ti kažem sačekaj mjesec dana i nemoj samo pretjerat sa ludilom, mogu te poslati tamo među ozbiljne budale. A tamo je isto zajebano kao i vani.

EDVARD Što jednostavno nisi promijenio posao?

PACIJENT Ne mijenja se to tako lako. Navikne čovjek. Cijeli život mi je sve nekako bilo sređeno. Stari radi u opštini. Ja završio faks, zaposlili me. Prvo malo šalter, pa kad stari u penziju, ja na njegovo mjesto. I onda tako ja do penzije. Pa kasnije i moje

dijete isto tako. Ispade nešto k'o kraljevska loza, samo u opštini. Nisam mog'o. A roditelji bili ponosni. Više nisu. Ljudi sad upiru prstom u njih.

Pacijent se smije.

PACIJENT Mislio sam ja ponekad: odoh nešto svoje. Ali nisam znao šta je to moje. Sve što bi ja volio da je moje... evo k'o ovo pravljenje figurica, vajanje, slikanje... niko mene van bolnice ne bi plaćao da radim to. A ovdje šta god napravim kažu mi bravo... Ovo je moje mjesto... duševna bolnica. Moja duša više nije mogla tamo, s drugim dušama, tim normalnim. Zato mi je sad tu kako treba. Duša mi je na mjestu. Imam obroke, dobijem terapiju, niko me ne tuče i ne očekuje ništa od mene, radim ove gluposti i ne sikiram se. Zaboli me šta će biti sutra. Ili za godinu, pet, deset. Lud si ako ne iskoristiš priliku.

EDVARD I sve si doktore uspio prevarit?

PACIJENT Vjerovatno znaju da nisam baš toliko lud. Ali nisam baš ni normalan čim želim biti u ludnici. Shvataš? Ne bi normalan čovjek bio oduševljen činjemom da je po cijeli dan zatvoren. A ja jesam. Srećom nemam ni žene, ni djece. To bi mi sigurno malo komplikovalo. Imao sam jednu dugu vezu. Poslije tog raskida mi je i krenuo taj grč u stomaku kako je sve besmisleno. I onda, radeći na šalteru sam shvatio da su svi nervozni, nabrijani, nakurčeni jer su nevoljeni. Isto k'o što su nevoljeni i usmaljeni svi oni sjebani, što su se povukli u sebe. A u ovom gradu je malo onih koji nisu ni u jednoj od ovih skupina. Gledajući sve te ljude okolo, shvatio sam: i ja sam isti kurac k'o i oni. Radim samo da bih preživio i mrzio još jedan dan u svom životu. I eto tako sam naizgled pukao i to iskoristio. Ovdje i ne mislim o smislu. To je za vas budale što se svakodnevno krećete na sto strana lutajući. Mi ovdje znamo da je smisao precijenjen.

EDVARD I pet godina nisi izašao odavde?

PACIJENT Izađem ja, ponekad vikendom. Obiđem ih sve u jednom danu. Roditelji, rodbina, malo njih... jedan rođak, prijatelji me zaboravili. Nekog i sretnem. Ali dovoljno mi je pet minuta, ništa mi nemaju reći. Samo brane to što žive i kako žive. Sami sebi. Ja klimam glavom, pravim se budala i s njima, pričam neke gluposti, a njima ne smeta, jer imam papir jebiga. Zajebat ćeš se ako izađeš tako brzo. Je l' žuriš nekome? Imaš ti ženu, djecu, kuće, maće? Ili samo posao?

EDVARD Zajebavaš ti mene, je li tako?

PACIJENT Ne. Ja sam samo lud.

Pacijent se nasmije.

IV

Ovdje može, a i ne mora, ići prizor koji prikazuje, neverbalno, preostale dane u bolnici, i konačno izlazak. A može se odmah preći na naredni prizor.. Tih neverbalnih, ili čak i verbalnih prizora (ako su dobro napisani, pa čak i ako nisu) može biti, po odluci onih koji prave predstavu, i na nekim drugim mjestima, između nekih drugih prizora. Ali i ne mora. Ono što je bitno, oni koji prave predstavu, a ovo što je napisano ih inspiriše i nadahnjuje, imaju punu slobodu da se igraju s napisanim, dodaju i oduzimaju. Ali to važi samo za nadahnute.

V

Bar. Za šankom Klošar. I naravno Šanker. Svira muzika. Teška. Može Johnny Cash. Ili Nick Cave. Ili Tom Waits. Ili bilo ko "težak". Može i narodnjak, dobar, a težak, kao Šaban Bajramović, Šaban Šaulić ili neko ko nije Šaban, ali je jednako dobar. Nekoliko sekundi, a može i minuta, kao zaleđena slika - oni tako postoje dok muzika svira.. Život krene kada uđe Edvard. A on je upravo ušao. Stane uz Klošara.

KLOŠAR Živio.

EDVARD Viski.

ŠANKER Nema. Štok, vinjak, rakije. I piva.

EDVARD Šta od rakija?

ŠANKER Loza.

EDVARD Rekao si rakije.

ŠANKER Ne izvoljevaj. Šta ćeš?

KLOŠAR Loza. Prva liga vjeruj. Provjereno.

EDVARD Daj onda lozu. I njemu isto.

KLOŠAR E ovo je pravi čovjek. Živ bio.

Šute.

EDVARD Mogu jednu cigaru?

KLOŠAR Nisu moje.

EDVARD *(Šankeru)* Je l' mogu?
ŠANKER Možeš kupit kutiju. Deset maraka.
EDVARD U prodavnici su šest.
ŠANKER Onda izvoli do prodavnice.
EDVARD Ja kad sam pušio bila je tri i po.
KLOŠAR Poskupio život. Moraš platit i da popušiš.

Klošar se smije.

ŠANKER Davno si ti pušio.
EDVARD Pet godina i dvadesetčetiri dana.
ŠANKER Čim brojiš jebeno.
EDVARD Sad ću prestat. Brojat.

Edvard izvadi cigaretu i zapali.

ŠANKER Znači kupljeno.

Edvard kimne i strusi lozu.

EDVARD Šta je ovo jebote?
KLOŠAR Ubija, a? Nema bolje.
EDVARD Kurcu ne valja.
KLOŠAR Ma ti si kurac. A rđavom kurcu i dlaka smeta.

Klošar se smije.

EDVARD Daj još jednu. Hoćeš i ti?
KLOŠAR I da neću, moram.

Onda strusi svoju lozu.

KLOŠAR Poslije šeste mozak bridu. K'o kurac kad krv jurne u njega.
EDVARD Puno ti o kurcu.
KLOŠAR Jebiga. Više ne radi, pa ga samo u priči koristim. Pišanje i priča, to je sve.

Klošar se smije.

EDVARD Na kojoj si ti?

KLOŠAR Ne znam. Ja samo održavam utruće.

EDVARD Znači ti si k'o kurac pun krvi?

KLOŠAR Zajapuren.

Klošar se smije.

KLOŠAR Imao sam u životu samo jednu dilemu. Raditi ili piti. I riješio sam i to. Bilo je dobronamjernih, govorili mi radi i pij. A ne može. Ako ćeš biti ozbiljan. Ili, ili... Razumiješ? Utrruće traži posvećenost.

Klošar se smije.

ŠANKER Gospodo, izvolite.

KLOŠAR Šta slavimo?

EDVARD Život.

ŠANKER Jesi pobjeg'o il' su te pustili?

EDVARD Kako misliš?

ŠANKER Bolnica. Ludara. To su nam stalni gosti.

Edvard pogleda u Klošara.

KLOŠAR Ja nisam. Zar ne vidiš imam terapiju? Utrnut mozak ne može poludit'.

ŠANKER I? Kakva je tvoja situacija?

EDVARD Ništa od tog.

ŠANKER Bio nekom u posjeti?

EDVARD Doktor.

ŠANKER Zajebavaš?

EDVARD Ne. Što bih?

ŠANKER Ja ih znam sve. Dođu i oni ovdje glavu odmorit'.

EDVARD Ja sam novi. Odsad ću biti redovan.

ŠANKER Dobro.

EDVARD Ne vjeruješ mi?

ŠANKER Svejedno mi jesi li doktor ili pacijent. Samo ako imaš pare.

EDVARD Imam.

ŠANKER Dobrodošao, doktore. Sjedi, pij i uživaj.

KLOŠAR U to ime, doktore, mogli smo još po jednu.

EDVARD (*Šankeru*) Daj nam. Flašu. I sebi čašu.

KLOŠAR Tako, doktore. Sad ćemo se utuč'.

Šanker im donosi. Sve spusti na šank.

ŠANKER I kako ti je u bolnici, doktore? Koliko si dugo?

EDVARD Petnaestak dana. Dobro je.

KLOŠAR Puno je onih koji se hoće ubiti, je li tako?

EDVARD Ima ih.

KLOŠAR Bolje se ubijati 'vako ko ja. Svaki dan pomalo. Ubijem se. Zaspim. Ujutru oživim, ustanem. I opet sve ponovo. Zar nisam u pravu?

Klošar se smije.

EDVARD Sigurno zdravije, nego kad je naglo.

KLOŠAR (*kroz smijeh*) Dobro si.

EDVARD Mi to zovemo sistematsko ubijanje.

ŠANKER I mi alkoholičari, isto tako to zovemo.

KLOŠAR Pustiš životu da te ubija. Polako. Bezbolno. K'o na kapaljku.. Ovo kad naglo hoćeš, odjednom... Opasno. Minimalne šanse da se preživi. A i nije dobro zbog šoka ostalima.

ŠANKER A kako se sad najčešće ubijaju? Vješanje? Vene? Pištolj?

EDVARD Tablete.

ŠANKER Znači više ima žena samoubica.

EDVARD Teško je to sad procijenit.

ŠANKER Nije valjda i muškarci tablete?

EDVARD Sve više.

ŠANKER Pičkasto.

KLOŠAR Jeb'o im ja mater. Brukaju nas i tako. Ja bi' fino uzeo pištolj što mi je ostao iz rata...I' skočio sa zgrade, ako se baš mora. A ne tablete, k'o... Baš pičkasto, u pravu si. Hoćemo popit za pičke?

Klošar se smije.

ŠANKER Pizde.

KLOŠAR Dobro si... Za pizde.

ŠANKER Za pizde.

Ispiju.

EDVARD A što su pičke?

KLOŠAR Tablete, doktore... Hajd' žene, ali muško... Barem sad su napravili ovih visokih zgrada. Pun ih grad. Popneš se i skočiš. Možda su zato toliko i napravili... Možemo se rahat ubijati!... Ionako u njima niko ne živi.

EDVARD Kad dođe do toga, čovjek ne bira.

ŠANKER Uvijek čovjek bira. I mogu razumjeti, k'o u ratu, nema izbora, muškarac uzme pušku i raznese sebi glavu. Neće neprijatelju u šake. Ali ovako... Uzet' tablete jer kao ne možeš da izdržiš neki kurac: što te ostavila žena, što ti je banka uzela kuću, što si kao nešto depresivan, nemaš posla, para, prijatelja... Sranje, doktore. Obično i veliko sranje. Jedino, ako si bolestan i fakat ti nema pomoći, pa nećeš da se raspadaš pred ljudima... Jebiga, ponos ti ne da. Onda može. Ali i tad, ne tablete, muški se ubiješ.

KLOŠAR Evo ja sam bolestan... neizlječivo. Ali neću pustiti da postanem bogalj, ubit ću se prije toga. I to pijan, jer sam čuo kakav umreš, takav si i na onom svijetu... Zamisli, doktore, vječno pijan.

Klošar se smije.

EDVARD Ljudi imaju probleme. Ne znaju kako da se nose s njima.

ŠANKER Ti ih to braniš, doktore? Misliš u redu je dići ruku na sebe?

EDVARD Bolje nego na drugog.

ŠANKER Ja se s tim ne slažem.

KLOŠAR Ni ja.

ŠANKER Što bi ja sebe ubio zbog nekog?

EDVARD Ne zbog nekog, nego.... ako imaš problem, a nećeš da maltretiraš druge, nego završiš sa sobom.

ŠANKER A otkud mi problem ako nisu drugi? Šta kao ja imam problem sam sa sobom, onako sam od sebe?

EDVARD Ljudi obole...

ŠANKER Jer ih drugi naprave bolesnim.

KLOŠAR Nisam ni ja sam od sebe ovakav. Jebiga. Neko je još kriv.

ŠANKER A i tad... Kad dođe žuta minuta... Moraš naći način. A ne ko pizda, uzet šaku tableta.

EDVARD Znači i kad je samoubistvo, postoje muškarci i pizde?

ŠANKER Postoje muškarci i pizde u svakoj situaciji. Jesi bio u ratu?

EDVARD Ne. Bio sam dijete.

KLOŠAR I to je zajebano. Mora da se i tebi negdje rat uvuk'o pod kožu. U mozak.

ŠANKER Ja sam bio diverzant. I on isto, još luđi.

EDVARD Jebeno.

ŠANKER Nemaš pojma. K'o akcioni film. Samo tako možeš preživjet. Umisliš da si nepobjediv. Uletiš. K'o da nisi svoj. Kad se završi, izađeš iz filma. I opet si samo čovjek. Nikakav jebeni Rambo. Ako nekog pored tebe pogodi, skontaš koliko je čovjek krhko stvorenje. Da mi nije njega, kao svjedoka, mislio bi' da sam svo to vrijeme izmislio.

KLOŠAR Pusti, doktora. Šta si ga uzeo sad s tim pričama? Pijemo.

ŠANKER Pijemo i pričamo.

KLOŠAR Ima i drugih priča. Recimo ja ne jedem nešto puno. Ali nekad sam baš dobro kuh'o. Bolje od svake žene. Poslije rata sam se toliko prejed'o da mi se hrana ogadila i otad samo pijem. Jedem kad baš moram.

ŠANKER Ja vamo o ratu, on o hrani.

KLOŠAR Bolje se hranom hranit, nego ratom. Mog'o biti kakvu kuhinju otvorit'. Proširimo biznis. Ti šank, ja kuhinja. Šta ti misliš, doktore?

EDVARD Sjajna ideja. Možda se prestaneš ubijati.

KLOŠAR Gdje si vidio kuhara da ne pije. Ne ide. A vidiš i kuhari se ubijaju, onaj poznati, u svijetu, imao emisiju... objesio se. Svjetski čovjek. Svuda bio. Jeo, pio. Bolji život ne može. I objesi se. Šta bi da je ovdje kod nas živio?

ŠANKER To je prava priča. Moram doktoru razjasnit šta su muškarci, a šta pizde.

KLOŠAR Zna to doktor. Je li tako, doktore?

ŠANKER Meni pričom doktor malo više baca na pizdu. K'o da bi se i on mog'o tabletama ubit'. Je li, doktore?

EDVARD Doktor bi sad samo da pije.

ŠANKER Nisi ti nikakv doktor.

Edvard ne odgovori. Pije.

ŠANKER Nego si pizda koja je digla ruku na sebe, pa nas sad ovdje foliraš, misliš mi glupi.

KLOŠAR Pusti čovjeka nek' pije, zato je doš'o u kafanu.

ŠANKER Ja ne volim pizde u kafani.

KLOŠAR Onda je zatvori. Jebote kafana koja nije za sve, pa i za pizde.

ŠANKER Sigurno si se htio ubit' zbog trebe pa ti blam reć'.

EDVARD Ne bih se zbog toga ubio.

ŠANKER A što bi? Svaki čovjek bi se ubio zbog nečeg, što bi ti?

EDVARD Nikad se ne bih ubio.

KLOŠAR Momci, loze ponestaje, samo da obavijestim.

EDVARD (*Šankeru*) A koji bi bio tvoj? Baš me zanima taj pravi muški razlog.

KLOŠAR Ja se ubijam svaki dan pomalo. Jednom će mozak iz untruća preći samo u smrt.

EDVARD Njegov me razlog zanima?

ŠANKER Moj razlog?

EDVARD Da, jer si ti pravi mačo muškarac.

ŠANKER Mog'o sam poginut milion puta u akcijama. Jurišao sam k'o bez glave. Eto tad sam se ubio. Samo nisam umr'o.

KLOŠAR Istina.

Šute.

EDVARD Dobro... Nisam doktor. Pokuš'o sam se ubit. Tabletama. (*Šankeru*) Je li trebam ići iz kafane?

ŠANKER Nismo još završili sa flašom.

KLOŠAR Jesi možda pizda, al' muka je muka. Živjeli.

ŠANKER Živjeli!

EDVARD Živjeli.

Mrak.

VI

Stajalište autobusko. Dio scene može se prenijeti i u gradski autobus koji se kreće, ako režiser bude ima inspirativno rješenje. A može sve ostati i na stajalištu, jer ni autobus u pokretu neće daleko stići. SLIJEPAC i Edvard čekaju bus. Nikog nema osim njih.

SLIJEPAC Kasni. Ali doći će.

EDVARD A ide redovno?

SLIJEPAC Često se pokvari, pa onda dok dođe zamjena. Stari autobusi.

EDVARD Ti se svaki dan voziš?

SLIJEPAC Svaki. Dvapat najmanje, do grada i nazad.

EDVARD Zvuči naporno.

SLIJEPAC I nije. Sjedim i vozim se. Ljudi pričaju, ponekad se i ja uključim, ako imam šta za reći. Lijepo je kad su ljudi zajedno i razgovaraju. Zna se desiti, svi šute. To mi se ne sviđa. I tad ja, ako sam raspoložen, zapjevam. Tako otjeram tegobu. Nekad mi se neko i pridruži.

EDVARD Lijepo.

SLIJEPAC Ti se ne voliš voziti?

EDVARD Ne pamtim kad sam zadnji put.

SLIJEPAC Nisi oдавde, iz ovog kraja? Ne poznajem ti glas.

EDVARD Živim dole u centru.

SLIJEPAC Onda si taksijem došao ovamo, pa ćeš sad busom nazad?

EDVARD Ne, hitna me dovezla.

SLIJEPAC Strašno. Žao mi je.

Šute.

SLIJEPAC Sad si dobro?

EDVARD Nije meni ništa. Brat.

SLIJEPAC Strašno.

EDVARD Ali biće dobro.

SLIJEPAC Mlađi ili stariji?

EDVARD Mlađi.

SLIJEPAC Strašno.

EDVARD Jeste.

SLIJEPAC Probao sebi da uzme život?

EDVARD Da.

SLIJEPAC Strašno. Znam da je tu blizu, ta bolnica...

Šute.

SLIJEPAC To je baš uzelo maha. Previše ljudi tako k'o tvoj brat. Čujemo na radiju, televiziji, autobusu... Pričaju o tome. I svaki put kad čujem tako nešto, jeza me prođe. Tad mi moj mrak, postane mračniji. Ne mogu ti to opisati. K'o da tonem. Krenu mi padati svakakve stvari napamet, crne, precrne misli, a nisam uopšte neki pesimista. Rek'o sam ti, pjevam po autobusima. Čovjek se mora potruditi za svjetlo. Jer mrak je uvijek tu, samo čeka svjetlo da nestane.

Šute.

EDVARD A kako si ti ostao...

SLIJEPAC Slijep?

EDVARD Da. Izvini. Ako ti je nezgodno...

SLIJEPAC Ma kakvi, nema ko me nije u autobusu pit'o. Zanima ljude. A meni nije problem. U ratu sam izgubio.

EDVARD Granata?

SLIJEPAC Ne. Bio sam nermino dijete. I pao. S ratom imaju veze samo prevelike vojničke čizme oca. Nazuo sam ih. Izašao na ulicu. Neke curice krenule prema meni. Kažu da sam bio slatko dijete pa valjda zato. I ja da pobjegnem od njih, krenem preko neke ograde, zapnu mi te čizme, i padnem na šaht, onaj za vodu, sa dva metra visine. Unutrašnje krvarenje, operacije... A kako je bio rat sve neuslovno. I eto. Ostanem bez vida.

EDVARD Jebiga.

SLIJEPAC Nisu vojne čizme za dijete.

EDVARD Nisu.

Šute.

SLIJEPAC Moja je sreća što se i ne sjećam kako je to vidjeti. Puno je teže onima koji izgube vid, a znaju kako je to kad vidiš. Meni su svi ljudi oko mene zvuk. Mama, tata, sestra, djedovi, nane... Sve su to zvukovi. I kao ti zvukovi oni su meni živi. Evo sad si mi i ti zvuk.

EDVARD Kakav?

SLIJEPAC Imaš neku finu melodiju. Toplu.

EDVARD Stvarno?

SLIJEPAC Zašto? Ne sviđa ti se tvoj glas?

EDVARD Nisam nešto posebno razmišljao o tome.

SLIJEPAC Čovjek kad zavoli svoj glas, tad zavoli sebe. Po glasu znaš da li neka osoba voli sebe ili ne, je li sigurna u sebe i ono što govori... Glas je odraz duše. Ali se ljudi slabo slušaju. Ne slušaju sebe, svoj glas, kamoli druge...Ne čuju strah, bol, tugu, beznađe... Kao ni sreću. Ne slušaju i ne čuju. A uvijek lakše kod drugog čuti, nego kod sebe.

EDVARD I šta kod mene čuješ?

SLIJEPAC Blago petljaš jezikom. Popio si.

Edvard se nasmije. Slijepac isto.

SLIJEPAC A ostalo... Nisam siguran. Nedefinisano mi je. Ne mrziš se, ali se i ne voliš. Siguran si, ali ta sigurnost zvuči namješteno. Ti pričaš onako kako bi volio da te ljudi čuju. Nisam siguran da si iskren do kraja. Jesi uplašen?

EDVARD Ne. A zvučim ti uplašeno?

SLIJEPAC Možda se varam.

EDVARD I sve si to čuo u ovih nekoliko rečenica?

SLIJEPAC To je samo moje viđenje tvoje zvučnosti

EDVARD Kao neki lažni?

SLIJEPAC Ne. Nisam to rekao. To je grubo. Sad ti napadaš sebe. Je li osjetiš tu grubost u svom glasu?

EDVARD Ne baš.

SLIJEPAC Pokušaj nekad čuti.

EDVARD A čime se baviš osim što si slijepi nadri psiholog?

SLIJEPAC Eto vidiš. Prvo si napadao sebe, pa sad mene.

EDVARD Ne napadam te.

SLIJEPAC Osjetim, ljut si. Bijesan. Izbija iz tebe. Čuvaj se toga. Ljudi tako ne znaju šta bi sa nekim jedom, pa ga usmjere na one najbliže, prvog do sebe u autobusu. Možeš to čuti ako pričaju i o vremenu, onako bezveze. Nervozni su ljudi, nemaju strpljenje,

brecaju se i prije nego što im nešto kažeš. A mogli bi mirno pričati i svima bi bilo bolje. Manje bi ih završavalo tu u bolnici.

Šute.

SLIJEPAC Izvini. Sad sam ja tebe napao.

EDVARD Ja sam prvi počeo.

SLIJEPAC Vidiš kako to ide.

Šute.

SLIJEPAC Voliš li šetat? Ja volim. Puno šetam. Svaki dan. Uživam u gradu. Pamtim mirise, zvukove. Smišljam pjesme, al' ih ne zapisujem.

EDVARD Zašto?

SLIJEPAC Jer su to pjesme grada. Njemu pripadaju. Ja ih samo šetnjom, usput, onako u hodu, kupim i čuvam dok ne zaboravim. Nemam pravo da ih zapisujem. A i ne želim. Vjeruj mi, same se ponekad vrate. Neke. A neke zaboravim čim mi dođu. K'o ono... na jedno uho ušlo, a na drugo izašlo. Tako ti ja sa pjesmama. Čujem, uhvatim, i pustim kad hoće da ode. Razumiješ?

EDVARD Ne razumijem.

SLIJEPAC Mislim da razumiješ.

Šute. Dođe autobus. Ili stignu do stanice gdje Slijepac izlazi.

SLIJEPAC Nadam se da će tvoj brat bit dobro.

EDVARD I ja isto.

SLIJEPAC Budi samo blag prema njemu. Nađi pravi ton. Hoćeš da zapjevamo neku?

Edvard i Slijep mogu zapjevati neku pjesmu, a i ne moraju. Mrak.

VII

Biblioteka. Mirno je. Muzika, neka meditativna. Nema nikoga. Za pultom sjedi PRIJATELJ. Čita. Uredan je, ali opušteno, ne uštogljeno. Naravno, ne treba praviti bilbioteku na sceni, ali bi trebalo izgraditi tu atmosferu, toliko da gledalac osjeti miris knjiga, sjeti ga se. Onaj koji je bio u biblioteci, znat će. Onaj koji nije, njemu neće značiti ništa ni ako bi mu pravu biblioteku prenijeli

na scenu. Ulazi Edvard, naravno. Njihov razgovor je ispunjen obostranom neugodnošću od samog početak.

EDVARD Dobar dan. Imate li slučajno "Lovca u žitu"?

PRIJATELJ Imamo sigurno. Samo ako nije na čitanju.

EDVARD Baš bi mi bilo važno. Zadnji put sam čitao na fakultetu. Sve što sam zapamtio je ime lika, Holden Kolfild. I to da je stalno u pokretu. Ide negdje. Iako nisam siguran da li i sam zna gdje.

PRIJATELJ Nažalost, na čitanju je. Ostavite mi ime, pa ću vam javit kad bude vraćeno.

Prijatelj podigne pogled i ugleda Edvarda.

PRIJATELJ A ti si. Čujem poznat mi glas, ali nikako da povežem. Otkud ti?

EDVARD Bio u blizini. Neko mi je nekad davno rek'o da si tu, pa rek'o da pokušam.

PRIJATELJ Da si došao i za deset godina, našao bi me na istom mjestu.

Prijatelj se nasmije. Obojica se smiju. A i ne moraju. Svaka indikacija vezana sa smijeh nije obavezna.

PRIJATELJ Drago mi je da si svratio.

EDVARD I meni što sam te našao. Mislio sam možda nisam dobro zapamtio koja biblioteka.

PRIJATELJ Na pravom si mjestu.

EDVARD Kod pravog čovjeka.

PRIJATELJ To je već upitno.

Nasmiju se. Šute.

PRIJATELJ Dođi da te zagrlim.

Zagrlje se. Razdvoje.

PRIJATELJ Pa kako si?

EDVARD Dobro. Nemam se šta žaliti. Ti?

PRIJATELJ Dobro, hvala Bogu. Evo vidiš. U ovom svom brlogu. Hoćeš kafu? Ponesem u termosci od kuće. Malo izgubi na okusu, ali dobra je. Bolja od one sa aparata.

EDVARD Nemaš nešto žestoko, kao stari dobri bibliotekari?

PRIJATELJ Ne pijem.

EDVARD Nikako?

PRIJATELJ Ni kap.

EDVARD Otkad to?

PRIJATELJ Dosta je bilo.

EDVARD Šteta.

PRIJATELJ Zar nije malo rano za cugu?

EDVARD Ja slučajno jutros krenem. I jebiga sad. Znaš kako je kad te krene.

PRIJATELJ Da.

EDVARD Znam da znaš. Sjećam se ja tebe.

PRIJATELJ Ja se ne volim ni sjetit.

Obojica se nasmiju.

PRIJATELJ A moglo se... Bili studenti. Nikakve pameti ni odgovornosti.

EDVARD Sad ja ispadam neodgovoran.

PRIJATELJ Bože sačuvaj. Ti si čovjek od biznisa. Sigurno si svratio sa nekog ranog poslovnog ručka.

EDVARD Ne. Izašao sam iz bolnice. Pa znaš kako to ide... odmah u kafanu.

PRIJATELJ Zezaš me?

Edvard odmahne glavom.

PRIJATELJ Jesi dobro? Je li nešto ozbiljno?

EDVARD Sve u redu, glupost neka. Bezveze skroz. Nezgoda.

PRIJATELJ I sad si dobro?

EDVARD Jesam.

PRIJATELJ Hvala Bogu da nije ništa ozbiljno. A šta je nezgoda? Saobraćaj?

EDVARD Ne. Pao u hotelu. Blagi potres mozga.

PRIJATELJ Čuvaj se. Mislim... Nek si malo mozak protresao. Možda ne bi drugačije došao ovdje. Izvini, šalim se.

EDVARD U pravu si. Vjerovatno ne bi.

PRIJATELJ Moraćeš ovako iz termoske. Nemam drugu šolju.

EDVARD Sve ok.

PRIJATELJ Samo pazi, vruća je.

Šute.

PRIJATELJ I? Nije loša?

EDVARD Više sam navikao na espresso, ali dobra je.

PRIJATELJ Iz nekog razloga, mene espresso ne razbudi. Ja baš pretjerujem sa kafom..

EDVARD Sjećaš se da smo govorili: Čovjek sam i pretjerivanje mi nije strano.

PRIJATELJ Da. Svašta smo govorili. I puno.

EDVARD I puno smo pretjerali.

PRIJATELJ Takve godine.

EDVARD Dobre godine.

PRIJATELJ Bolje nismo znali. Tad.

Šute.

EDVARD Kad smo kod godina... Koliko je prošlo?

PRIJATELJ Otkako se nismo vidjeli? Desetak sigurno.

EDVARD Zar ima toliko?

PRIJATELJ Brzo idu poslije dvadesetpete.

EDVARD Da. Ti se ništa nisi promijenio.

PRIJATELJ Čini ti se. Promijenili smo se obojica.

EDVARD Fizički ovako... I dalje smo dobri.

PRIJATELJ Polako... Uskoro ćemo se pogledati u ogledalu i mislićemo da nas laže.

EDVARD Nemoj crnjačit. Ipak pričaš sa čovjekom koji je jutros izašao iz bolnice.

PRIJATELJ Iz bolnice... Nisi iz ludnice, pa da te moram pazit'. Da si mi javio, došao bih da te obiđem.

EDVARD Bilo bi malo čudno nakon deset godina tako da ti se javim: Prijatelju, u bolnici sam, pa naleti.

Obojica se nasmiju.

EDVARD I da sam htio, nemam ni tvoj broj, ni mail... A nisi na ovim društvenim mrežama.

PRIJATELJ Nije to za mene. Mada eto i to ima svojih prednosti. Možda bismo bar preko toga bili upućeni šta se nam se dešava u životima. Bili bismo lakše dostupni.

EDVARD Kako to da se nismo vidjeli sve ove godine?

PRIJATELJ Kako? Ne znam. Život. Ti meni reci.

EDVARD Da znam, ne bih tebe pitao.

PRIJATELJ Nakon deset godina, čovjek zaboravi kako je šta išlo.

EDVARD Jesam ja nešto zajebao?

PRIJATELJ Bezveze se na to vraćati. Bilo je kako je bilo.

EDVARD Nije bezveze. Ti si mi najbolji prijatelj kojeg sam imao. Kako je došlo do toga da smo prestali biti važni jedan drugom? Šta se desilo?

PRIJATELJ Pusti sad. Nema smisla. Tu smo, gdje smo. Tako je moralo biti.

EDVARD Nije moralo.

PRIJATELJ Očigledno jeste. Da nije, bilo bi drugačije.

EDVARD To mene kopka: Zašto nije bilo drugačije?

PRIJATELJ Sad ne možemo ništa promijeniti.

EDVARD Ja tebe i dalje osjećam bliskim.

Prijatelj se nasmije.

EDVARD Smij se ti. Ali je tako. I često sam kroz godine razgovarao s tobom u svojoj glavi, kao šta bi ti rekao.

PRIJATELJ Mogao si nazvati i pitat me.

EDVARD Zašto nisam?

PRIJATELJ Otkud ja znam.

EDVARD Jesi ti imao potrebu da sa mnom pričaš?

PRIJATELJ Naravno da jesam.

EDVARD I što me nisi nazavao.

PRIJATELJ Iskreno?

EDVARD Da. Iskreno. Zato sam tu.

PRIJATELJ Jer više nisam osjećao da smo bliski. Ali dobro... To ne mora imati veze s tobom. Sve mi to što smo živjeli mi je izgledalo kao prošli život, jer sam se ja promijenio.

EDVARD Kako?

PRIJATELJ Onako kako se ljudi mijenjaju s godinama.

EDVARD Oženio si se i to?

PRIJATELJ Da. Između ostalog.

EDVARD Sa Amilom?

PRIJATELJ Ne. Pukli smo godinu, dvije nakon studija. Ona dobila posao tamo kući u gradskoj biblioteci, vratila se. I prije toga nismo već neko vrijeme bili dobro. Tako da je to što je dobila posao, super došlo, kao izgovor.

EDVARD Ne znam onda ti onda ženu?

PRIJATELJ Ne vjerujem. Radila za jednu izdavačku kuću. Tako smo se upoznali.

EDVARD Imate djece?

PRIJATELJ Dvoje. Blizanci. Sin i kćerka.

EDVARD Znači sretan porodični čovjek.

PRIJATELJ Moglo bi se reći.

EDVARD Moglo?

PRIJATELJ Nema previše sreće na ovom svijetu. A ne smijem se ni žaliti. Uvijek može gore.

EDVARD Meni možeš.

PRIJATELJ I šta s tim? Hoću bit sretniji.

EDVARD Biće ti lakše. Jesi se razveo?

PRIJATELJ Edvarde... Pusti. Dobro je sve, hvala Bogu.

EDVARD Puno Boga spominješ.

Prijatelj ništa ne odgovori.

EDVARD To je ta promjena?

PRIJATELJ I jeste i nije... Uvijek sam vjerovao. Samo sazrilo u međuvremenu. Pustio sam sebi da priznam da sam vjerujući. U našem okruženju, intelektualnom... književničkom... Nije bilo puno prostora za Boga. Ismijavali smo one koje vjeruju. Osjećali se nadmoćnijim... kao oni su nazadni, papci i seljaci, a mi napredna urbana inteligencija. I sve što stvaramo, to mi svojom genijalnošću radimo. Sva duhovnost bila nam je u umjetnosti. A meni to nije bilo dovoljno. Gušio sam tu potrebu za Bogom, a mene gušila ironija i cinizam kroz koje smo gledali na život i ljude. I kad sam pustio Boga, ovo drugo je samo otišlo.

EDVARD Nisam znao da to imaš u sebi. Činilo mi se da smo obojica ne samo ateisti, nego da ako Bog i postoji, to kako on i šta radi nam se ne sviđa. Nimalo.

PRIJATELJ Olako smo zaključivali.

EDVARD Gledali smo svijet u kojem živimo. Dovoljno.

PRIJATELJ Ovaj svijet je prolazan.

EDVARD Ili konačan.

PRIJATELJ Kad vjeruješ u vječnost, lakše podnosiš ovo trenutno. I živiš s puno više radosti.

EDVARD Šteta onda što u sve to ne mogu povjerovati.

PRIJATELJ I meni je žao što ne možeš. Ne samo ti, bilo ko. Čovjek je sretniji kad vjeruje. I nikad nije sam.

EDVARD Zato više ne piješ.

PRIJATELJ Prvo sam prestao pit, pa je onda krenulo da sazrijeva...

EDVARD Ljudi se obično riješe poroka, pa onda iz nekog straha krenu tražiti stabilnost opet u nečemu izvan sebe.

PRIJATELJ Bog nije izvan, on je u meni.

EDVARD Neko osjećanje. Ali on kao on, je izvan tebe, tačnije iznad, negdje gore na nebu.

PRIJATELJ Bog je sveprisutan.

EDVARD Ne bih mogao živjeti ovaj život kao nešto privremeno. Generalnu probu pred vječnost. Banalno mi je. Ispada kao da je ovaj svijet nevažan.

PRIJATELJ Nije nevažan, samo je vječnost važnija jer je vječnost.

EDVARD Ako ću živjeti život punim, ne mogu se kočiti razmišljanjem o vječnosti. Niti mi treba ta vrsta utjehe. Kao... Život mi nije nešto na Zemlji, ali u vječnosti će biti, tek to tamo će biti pravi život. Sva ta priča o Bogu i vječnosti mi zvuči kao lažna utjeha i opravdanje za neživljenje. A tek to da mi se ne sviđa ideja da ni samoubistvo nije nikakav izlaz, nego produžetak agonije u tamo nekoj vječnosti.

PRIJATELJ Zašto bi se ubio?

EDVARD Filozofski mislim.

PRIJATELJ Samoubistvo je u svakom smislu nezdrava ideja. Čak i kao filozofija. Sa Bogom ili bez njega.

EDVARD Onda je kod nas puno nezdravih.

PRIJATELJ Nažalost.

EDVARD Nek si se ti spasio.

PRIJATELJ Ti kao da si sad ljut na mene? Iznevjerio sam neku sliku koji si imao o meni i zbog koje si me osjećao bliskim? Nisam taj čovjek s kojim si pričao u glavi?

EDVARD Nisi.

PRIJATELJ Žao mi je. Ni ja za tebe nikad ne bih pomislio da ćeš postati bezdušni pisac reklama.

EDVARD Neke moje reklame imaju više duše nego većina ovih knjiga.

PRIJATELJ Šteta onda što tvoje ime nije na jednoj od ovih polica.

EDVARD Moglo je biti.

PRIJATELJ Može još uvijek.

EDVARAD Kasno je. U ovim godinama mi to ne bi značilo kao sa 25 ili 27. A i previše sam se navikao na pare da bih prešao na književnost.

PRIJATELJ Nešto se mora žrtvovati.

EDVARD Eto ja sam odlučio da žrtvujem književnost.

PRIJATELJ Šteta.

EDVARD Što je šteta?

PRIJATELJ Talentovan si. Bog ti dao talenat. Mogao si ga usmjerit u nešto plemenito.

EDVARD Sad sam iznevjerio i Boga?

PRIJATELJ Svoj talenat.

EDVARD Samo sam ga unovčio.

PRIJATELJ Al' mi ne djeluješ zbog toga sretan.

EDVARD Ni ti meni. Ovako ovdje u ovoj memljivoj biblioteci. Kao obični bibliotekar.

PRIJATELJ To je ono što sam oduvijek htio.

EDVARD To što si htio, ne znači da si sad sretan što to i jesi. Zar ne poželiš više para, bolju platu, da djeci i ženi možeš više toga da omogućiš?

PRIJATELJ Dovoljno je koliko imamo. A živ sam čovjek... svašta me ljuti i frustrira.

EDVARD Je l' te ja sad ljutim?

PRIJATELJ I frustriraš.

Nasmiju se.

EDVARD Možda smo se zbog toga i prestali družiti. Ljutili smo i frustrirali jedan drugog.

PRIJATELJ Možda. A možda si ti bio samo šupak koji je uletio u neke poslovne šeme i šemice i zaboravio starog druga.

EDVARD Možda.

Šute.

EDVARD A jesam djelovao sretan? To ranije.

PRIJATELJ Možda. Ne sjećam.

EDVARD Ni ja.

PRIJATELJ Bili smo mlađi. Vjerovatno i sretniji.

Šute.

EDVARD A lijepo ti je ovdje. Mirno.

PRIJATELJ Jeste. Mada, volio bih da je više nemira. Ima dana uđu dvoje ili troje. Knjige traže nekoga ko će ih čitati. Dodir... Baš kao ljudima i knjiga treba dodir, bez njega nije živa.

EDVARD Bolje nego da ih svako dira.

PRIJATELJ Za razliku od ljudi, knjige nemaju problem da završe u pogrešnim rukama. Ne povrijedi ih to toliko.

EDVARD U pravu si. Gore je kad pogrešene knjige dodirnu neke ljude.

PRIJATELJ To već može biti opasno.

EDVARD Tipa religijske radikale. Ali one prave. Ozbiljne.

Obojica se smiju.

EDVARD Baš sam o tome mislio zadnjih dana. Koliko su neke knjige krive što sam ovakav. Znaš kako... te knjige su mi trebale, inače ih ne bi prepoznao kao meni važne. Sve je to već bilo u meni, one su me samo ohrabrile, rekle mi budi kakav jesi. I jesam.

PRIJATELJ Kakav?

EDVARD Iskreno?

PRIJATELJ To i čekam.

EDVARD Izgubljen. Kad sam smišljao koju knjigu da ti tražim, stalno mi se taj Holden Kolfild vrtio po glavi... A iskreno, skoro ničeg se ne sjećam. Samo imam jak osjećaj, ja sam kao Kolfild, samo stariji, puno stariji... I samim tim vjerovatno izgubljeniji.

PRIJATELJ Nisi došao tek tako bezveze. Nešto se desilo.

EDVARD Šta?

PRIJATELJ Ti meni reci šta znači taj potres mozga.

EDVARD Reci ti meni, pošto vidim pretpostavljaš.

PRIJATELJ Neko sranje si napravio, to sigurno.

EDVARD Došao sam samo kod starog prijatelja. Bar sam tako mislio...

PRIJATELJ Nakon desetak godina? Zar ti stvarno misliš da te stvari idu tako?

EDVARD Mislio sam bliski smo...

PRIJATELJ U ovih deset godina, ja sam tvoje odsustvo osjetio, ti moje možda nisi.

EDVARD Osjetio sam i ja tvoje.

PRIJATELJ Kad? U kojem momentu?

EDVARD Kako misliš u kojem momentu?

PRIJATELJ Konkretno kad sam ti falio? Koja je bila situacija?

EDVARD Pa ne znam sad konkretno...

PRIJATELJ Znači falio sam ti onako uopšteno kao neki prijatelj?

EDVARD Jedini.

PRIJATELJ To je razlika između nas. Ja znam tačno momente kad si mi trebao. Recimo uvijek sam mislio ti ćeš mi biti kum na vječanju, ili iznijeti moje prvo dijete iz bolnice, onaj kojeg ću prvog nazvati kad mi neko blizak umre, ko će mi stinusti rame i reći: Nisi sam. Tu sam. To sam mislio. I ništa od toga nije bilo.

Šute.

EDVARD Žao mi je.

PRIJATELJ Dobro je. Prošlo.

EDVARD Fakat mi je žao.

PRIJATELJ Znam.

Šute kratko.

EDVARD Stari ti je umro?

PRIJATELJ Ne.

EDVARDA Teta Mina? Je li bila nešto bolesna?

PRIJATELJ Ona je dobro, hvala Bogu.

EDVARD Drago mi je da je tako. Podravićeš ih. Eto, još uvijek imam šansu da budem uz tebe... Stisnem ti rame.

Edvard se nasmije, kao da pokušava da relaksira stvari. Ali Prijatelj je ozbiljan.

EDVARD Izvini. Nije baš za šalu.

PRIJATELJ Zakasnio si i za to.

Edvard ga gleda. Nije mu jasno.

PRIJATELJ To da stisneš rame.

EDVARD Pa sad si rekao...

PRIJATELJ Žena mi je umrla. Tokom porođaja.

Šute.

PRIJATELJ Došlo je do nekih komplikacija, ruptura maternice, iskrvarila je. Srećom, s blizancima je sve bilo dobro. Eno ih sad... Zdravi prvačići.

Šute.

EDVARD Jebote.

Šute.

EDVARD Ne znam šta... Žao mi je.

PRIJATELJ I meni. Djece najviše... Nije to nikako normalno.

Šute.

EDVARD I kako sve to sad... postižeš?

PRIJATELJ Mina uskoči kad šta treba. Mislim obje su tu. I Sanjina... ženina mama... Pa i njena sestra... Svi su tu. Ali svejedno... Ne može niko i ništa zamijenit...

Šute.

EDVARD Odsad... Molim te... Štagod ti treba, tu sam.

PRIJATELJ Hvala ti. Ali dobro smo. Snalazimo se.

EDVARD Lova... razgovor... bilo šta.

Šute. Kratko.

EDVARD Žao mi je što nisam bio tu.

PRIJATELJ Znam.

Šute.

EDVARD I nisi ljut na Boga?

PRIJATELJ Ne.

EDVARD Ja bih sigurno bio. Da vjerujem, normalno.

PRIJATELJ Nemoj da idemo tamo. Izvini, moram nešto završit'... Dobili smo donaciju, neke knjige... Pa moram sve to razvrstati i uvesti u sistem...

EDVARD I ja moram krenuti...

Kratko šute.

PRIJATELJ Sad znaš gdje sam.

EDVARD Znam. Daj mi broj. Da se možemo čuti.

PRIJATELJ Isti je. Nisam nikad promijenio.

EDVARD Čut ćemo se.

Gledaju se. Mrak.

VIII

Stan roditelja. Odiše građanskim duhom. Baš kao i OTAC, svojom garderobom, držanjem, govorom.

OTAC Baš si me obradovao. Samo... mogao si nazvati.

EDVARD Prolazio sam pa...

OTAC Nemam ništa spremno. Rekao bih Esmeraldi nešto da napravi.

EDVARD Tata, žena se zove Esma.

OTAC Ne mogu se nikako pomiriti s tim da imam kućnu pomoćnicu. To smo tvoja mati i ja samo u onim latino sapunicama gledali. A vidi me sad... Stari kenjac kojeg tetoši sluškinja. Gori sam od ijednog onog u sapunici.

EDVARD Tata, nije ona baš sluškinja...

OTAC Nije mi ni rod, ni pomozi bog... Da si se oženio ko svak normalan u tvojim godinama, imao bih možda snahu koja brine o meni.

EDVARD Nemoj da počinjemo s tim.

OTAC Ja bar imam tebe da me obiđeš, zagrliš, da se ispričamo... A koga ćeš ti imati u mojim godinama? Samo Esmeraldu neku. A i to ako budeš imao para.

EDVARD Sad se muškarci malo kasnije žene.

OTAC Jedu govna. Sa pedeset trebaš postat prvi put djed, a ne otac. Šta si mi sve ovo donio? Imam svega.

EDVARD Može to stajat'.

OTAC Slabo ti ja to voće... Propašće.

EDVARD Nema veze ako i propadne.

OTAC Šta će mi ovaj viski?

EDVARD Da popijemo ti i ja, k'o otac i sin.

OTAC Ne pijem ja viski.

EDVARD Znam.

OTAC Što si mi onda donio?

EDVARD Da se počastimo.

OTAC Pored naše rakije, ti kupiš ovo buržujsko sranje?

EDVARD Kakvi, tata, buržuji, danas je dobra rakije skuplja od dobrog viskija.

OTAC I treba da bude. Kome treba ovo zapadno sranje pored rakije? Gledaj obojeno, mutno. A rakija bistra. Tako ti i u glavi bude. Od ovog njihovog munto, od našeg bistro. Svaki narod je pravio alkohol po sebi. Ne znam šta se preseravaš.

EDVARD Volim da je mi je mutno.

OTAC Biće tebi mutno ako te ja odalamim... Imam ja još dobre snage u rukama.

EDVARD Čelična oficirska pesnica.

OTAC Samo ti zajebavaj... Ne bi ti takav bio da ti mater nije bila meka srca i popustljiva.

EDVARD Više si mi ti popuštao.

OTAC Zbog nje. Jer sam znao koliko te voli.

EDVARD Znači ti nećeš viski?

OTAC Neću. Ima tu loza, pa mi naspi jednu.

EDVARD Ti udri po bistrom, a ja ću po mutnom.

Donosi mu piće. Kucu se.

EDVARD Živio!

OTAC Hajde.

Popiju.

OTAC Što si ti tako veseo?

EDVARD Zar jesam?

OTAC Popio si ti i koju prije.

EDVARD Usput.

OTAC Treba popit', al' ne valja pretjerivat'. Najbolji su ljudi koji znaju mjeru. I u piću, i u svemu. Ima ih napiju se, prave budalu od sebe, pričaju svašta, baljezgaju, ljudi im se smiju. To nije dobro. Čovjek u glavi mora biti pribran, znat' šta priča. U kontroli. Shvataš?

EDVARD Nisi mi jednom to rek'o.

OTAC Znam. Al' nije zgoreg ni ponovit'. Još ti nisi skroz svoj čovjek.

EDVARD Zato što se nisam oženio i to?

OTAC Baš tako. Muškarac postane čovjek onda kad dobije potomstvo. To ga uozbilji. Počinju mu raditi instinkti. Počinje nekoga voljeti više od samog sebe.

EDVARD Ti si volio više mene nego sebe?

OTAC Šta volio, volim i sad. Samo je drugačije kad dijete poraste. Ne mogu ja ići sad za tobom i pazit šta radiš. Imaš svoj život.

EDVARD Ali nisam svoj čovjek?

OTAC Bićeš, polako. Da si žensko, bilo bi zabrinjavajuće, ovako možeš kad hoćeš. Dok radi dole, dobar si. Al'... bilo bi dobro što prije.

EDVARD Možda ja nisam za toga.

OTAC Za šta?

EDVARD Porodice i to.

OTAC Ne seri.

EDVARD Ustvari, nisam sigurno.

OTAC Jesi ti doš'o sad mene da zajebavaš? Pritisak da mi digneš?

EDVARD Onako pričamo.

OTAC Sranje ti je priča, odmah da znaš.

EDVARD Nećemo se nervirati.

OTAC Nemoj onda pričat sranja.

EDVARD Da popijemo još po jednu?

OTAC Ne znam. Ne bih smio.

EDVARD Još jednu.

OTAC Doktor je rek'o moram pazit'.

EDVARD Samo jednu.

OTAC Popio sam i jednu jutros. Im'o sam neki osjećaj k'o mogla bi me neka prehlada.

EDVARD Foliraš samog sebe.

OTAC Šta imam folirat? Pit ću, ako mi se pije. Daj još jednu.

Edvard im naspe. Donese ocu.

EDVARD Živio!

OTAC Hajde.

Otpiju. Šute. Kratko.

OTAC Šta se s tobom dešava? Nije te bilo neko vrijeme. Nisi zvao.

EDVARD Imao sam posla.

OTAC Dobro ide znači?

EDVARD Ide.

OTAC Neka. To je bitno. Znao sam ja... Čim ne zoveš, radiš. Nisam htio da ti smetam.

EDVARD Ne smetaš ti meni nikad.

OTAC Više si zvao i dolazio dok je mati bila živa.

EDVARD Čini ti se to.

OTAC Ne čini bogami. Vas dvoje ste se čuli skoro svaki dan.

EDVARD Zato što je mama bila pričljiva. A i ona je češće zvala.

OTAC Pa dobro, svejedno, čuli ste se.

EDVARD I ti mene zovi, pa ćemo pričat'.

OTAC Ne volim ti ja preko telefona.

EDVARD Evo sad pričamo.

OTAC Jeste. Nek' si doš'o.

Šute.

OTAC Dobro je to što imaš posla. Čovjek koji ne radi nije čovjek.

EDVARD Znam.

OTAC Ja sam se držao principa. Jedino što je gore od nemati posla je nemati principa. Pazi šta ti kažem. Čovjek bez principa ne da nije čovjek, nego je sranje, govno.

EDVARD Znam.

OTAC Drugo je sad što u svom ovom sranju malo ko se može osjećati k'o čovjek. Samo ovi ublehaši. Prosjek jedan mentalni, morlani, emotivni... generalno prosjek. Njima je dobro. Ovo ti je po njihovoj mjeri. I po mjeri onih koji znaju sve ovo iskoristit'. Kaže "ovaj ili onaj se snaš'o". A kako se snađe? Tako što lovi u mutnom. Siva zona. Kriminal. Na divljem zapadu je bilo više principa nego ovdje. Kaže "društvo u tranziciji". Ma društvo u kurcu, kakvoj tranziciji. Tranzicija je put ka nečemu. Ovo sve vodi nigdje. U katastrofu. U tri pičke materine... A možda je i to tranzicija. De nam naspi još po jednu.

EDVARD A doktor?

OTAC Pusti sad to. Nek' smo malo i ti ja sjeli ovako. Ne pamtim kad smo. A ko zna i kad ćemo. Može mene svaki čas prekinut'.

EDVARD Ne seri, stari.

OTAC Ti mene da ne serem.

EDVARD Pa kad sereš. Zdrav si. Ništa ti ne fali.

OTAC Bogami si se ubezobrazio.

EDVARD A ti k'o neka tetkica kukaš.

OTAC Biće ti žao kad umrem.

EDVARD Normalno. Otac si mi.

OTAC A meni drago. Jer ću kod svoje Sene. Konačno.

EDVARD Nemoj, tata.

Edvard im naspe. Donese ocu.

EDVARD Živio.

OTAC Hajde.

Šute.

OTAC Ide godišnjica, pa mi stalno u glavi. I bez toga je, samo 'vako bude više. Sad bismo nas dvoje dumali gdje na more. Ona bi htjela neko novo mjesto, ali bi' je opet ubijedio kako nema bolje od Pelješca. I onda bismo otišli.

EDVARD Što nisi nikad promijenio malo? Zbog nje.

OTAC Što nisam? Što sam glup. Tvrdoglav. Kad je nešto dobro, ne volim mijenjati. Nema veze što može biti i bolje. Ako mi je dobro, onda mi je dobro. Tako mi je i sa njom bilo dobro u životu. Jesam ja mogao bolje? Teško. Je li ona mogla bolje? Sigurno. Ali nam je oboma bilo dobro jedno s drugim.

EDVARD Mogao si je onda barem jedne godine poslušat'.

OTAC Ne da sam mog'o, treb'o sam. Kasno sad. U njenu čast.

EDVARD Za mamu.

Ispiju.

OTAC Previše je ona maštala. Imala je te neke momente... odluta prosto. Zamisli ti, ona je meni predlagala u Kambodžu da idemo. Vidjela negdje neku ponudu. Glavu mi je probila. Šta ću jebote u Kambodži, da me neko ubije. Eto kako je znala biti u oblacima. A inače, da mi nije bilo nje, umro bih. Znaš šta je onda značilo ostati uz mene? Kad sam kao oficir JNA rek'o mene rat ne zanima. Neću ratovat ni za jednu vojsku pa me ubijte. Teže je njoj bilo. Jer je ona moju odluku branila, ne svoju. Nema puno takvih žena. Osoba generalno... koje brane odluku onog kog vole k'o da je njihova. A pritom... Nije se ona skroz sa mnom slagala. Al' me branila pred svakim.

EDVARD Jebiga, stari, onda je tu Kambodžu baš bila zaslužila.

OTAC Zaslužila je planetu da obiđemo. Ali eto... Mene nešto poslije svega bilo strah. Osim otić na taj Pelješac.

EDVARD Tebe strah?

OTAC Mene. Svako jutro prvo se sa strahom ispitam k'o s najrođenijim, pa onda ustanem.

EDVARD Nikad ja to nisam osjetio.

OTAC Jer sam ti otac. Otkud mi pravo da se plašim.

Šute.

OTAC Misliš da je bila sretna?

EDVARD Ne znam.

OTAC I mene to muči svaki dan otkako je umrla. Ja sam uz nju bio, a ona... valjda jeste. Nadam se...

EDVARD I ja sam je znao nasekirat'.

OTAC Jesi vala. Ti i tvoje pijanke. Lutanje gradom. Ali, bila je i sretna zbog svega što si postigao. Mada, znala je spomenut kako bi više voljela da pišeš romane, nego reklame, ali dobro... to je bilo tvoje. Sve one tvoje radove iz srednje, sa fakulteta, sve što si slao na konkurse... sve je ona to čuvala.

EDVARD Nisam ja bio dobar u tome k'o što je ona mislila.

OTAC Ne znam ti ja to. Ne razumijem se. Ali ako je ona mislila da jesi, onda jesi

EDVARD Hoćemo još po jednu?

OTAC Hajde. Moraću malo odspavat poslije. Nisam ja navikao ovoliko.

Edvard naspe. Donese ocu.

EDVARD Živio!

OTAC Hajde.

Ispiju. Šute.

EDVARD Je li nas mama ikad htjela napustit'?

OTAC Otkud ti to?

EDVARD Onako pitam...

OTAC Sranje ti je to pitanje.

EDVARD A ti nju?

OTAC A to ti je pitanje još veće sranje.

EDVARD A jesi osjetio kad... to da bi otišla?

OTAC Svaki dan sam se čudio što je još uvijek tu. Pogotovo kad si ti već odrastao i sve manje bio kući. To što je ostala sa mnom... Naša ljubav. Na to sam ponosan. Iako nije tu puno do mene. Ali to mi je stalno govorilo, ima nešto jebiga dobro u tebi, vrijediš, čim je ona tu. Volio bih da sam joj puno više pružio. Ali... sam znaš koliko sam tražio neki normalan posao... Neće niko oficira koji je odbio da ratuje i radije rat provede na kopanju rovova kao zatvorenik, nego u komandi.

EDVARD I na kraju si svejedno učestvovao. Preko rovova.

OTAC Ali nisam pucao. Iz principa.

EDVARD Hajde sad iz principa, malo odmori. Ja moram na neki sastanak.

OTAC Tako pijan.

EDVARD Nekad sam pijan najbolji.

OTAC Jesi kurac. To samo ti misliš. Ponesi taj viski, meni ne treba.

Kratko šute.

OTAC Jel' tebi ona nekad nešto rekla?

Edvard gleda u oca.

OTAC Je li pričala s tobom da me želi ostaviti?

EDVARD Što bi sa mnom o tome? Ja sam dijete od oboje.

OTAC Bili ste bliži vas dvoje.

EDVARD Ne bi ona mene nikad dovela u takvu situaciju.

OTAC Ali ti misliš da me htjela ostaviti, čim me to pitaš? Provjeravaš...

EDVARD Ne. Ne, tata. Vaša ljubav i vjernost je jedino iskreno što sam gledao cijeli život.

OTAC Je l' tako da jeste? To je bilo nešto posebno.

EDVARD Ponekad mi se čini da se zato i ne mogu naći nekog s kim ostario. Imam vas kao uzore, a to nije lako postići u današnjem svijetu.

OTAC Polako, sine. Pojavit će se. Moraš samo dobro gledat, biti strpljiv i iskoristiti pravu priliku kad ti se ukaže.

EDVARD Sve znam, tata. Hajde spavaj. Odmori se.

OTAC Da znaš da hoću. Baš mi je drago što si mi došao. Mogao bi češće.

EDVARD Hoću.

Edvard ga smjesti u krevet. Pokrije.

EDVARD Što baš Edvard? Nije bio neki drugi komunista osim Kardelja?

OTAC To nam bilo nekako zvučno. Moćno. Kasnije ti je mati često znala reći: Ima pravo ime za pisca.

EDVARD Šteta onda imena.

OTAC Ne seri.

Mrak.

IX

Pozorište. Glumačka garderoba. BIVŠA se šminka. Na sebi ima donji veš. Uđe Edvard.

BIVŠA Šta radiš? Jesi normalan?

EDVARD Dobro pitanje. Prolazio, vidim večeras predstava, rek'o mora da si već tu.

BIVŠA Izlazi.

EDVARD Zašto?

BIVŠA Zato što nemaš šta ovdje tražit'.

EDVARD Za ovaj prostor me vežu samo lijepe i uzbudljive uspomene. Portir me pustio bez pitanja. Sigurno misli kako smo se opet pomirili po sedamsto drugi put.

BIVŠA Patetičan si.

EDVARD Takav sam samo u tvojoj blizini. Ne moraš se oblačiti...

Obuče se.

BIVŠA Šta hoćeš?

EDVARD Ništa. Svratio malo da te vidim.

BIVŠA Jesi to zatvorio agenciju, pa besposlen?

EDVARD Zašto odmah misliš na najgore?

Šute.

BIVŠA Ne bi došao tek tako. Nešto se moralo desiti.

EDVARD Možda sam te samo poželio.

BIVŠA Edvarde, molim te... Posljednje što mi treba je nerviranje pred predstavu.

EDVARD Edvard? Baš oficijelno. Uho nekako više naviklo na Edi.

Šute kratko.

BIVŠA Ako si tu zbog neke glupe reklame, zaboravi. Jednom si me ubijedio, pogriješila sam i ne želim više.

EDVARD Tu sam samo zbog tebe.

BIVŠA Izadi.

EDVARD Što ti i ja nismo uspjeli? Dobro ono što znamo. Prevare: ti pa ja, ja pa ti, ja, ja, ti, ti... Nego ti i ja. Šta je to nama dvoma falilo?

BIVŠA Ne priča mi se o tome. Za sat i po imam predstavu.

EDVARD Shvati kao zagrijavanje. Svakako igrate "Galeba". Tamo je puno ljubavi.

BIVŠA Zašto ovo radiš?

EDVARD Zadnjih mjesec dana sam uzeo odmor. Baš pravi odmor. Praktično sam bio u izolaciji. Ljude sam viđao samo za vrijeme obroka. Puno sam razmišljao. O svemu, pa i o nama.. I shvatio sam... Nešto mi je tu ostalo nedovršeno.

BIVŠA Nedovršeno u kom smislu?

EDVARD Nisam se toga oslobodio.

BIVŠA Prošlo je dvije godine.

EDVARD Znam. Mislio sam da sam završio s tim.

BIVŠA Zar nismo oboje? Toliko puta smo se poslije sretali... Ti si nastavio svoje, ja svoje.

EDVARD Biće da ja ipak nisam nastavio.

BIVŠA Žao mi je.

EDVARD Ti jesi?

BIVŠA Jesam.

EDVARD Fakat jesi?

BIVŠA Fakat jesam. Za pola sata imam probu na sceni. Morala bih ponoviti tekst.

EDVARD Hoćeš da kažeš da si ti s njima fakat nastavila?

BIVŠA Da. S njim. Što? Je li trebalo kao ti da nastavim u množini?

EDVARD Upravo sam ti rekao da nisam nastavio. Samo sam se pravio da jesam.

BIVŠA Ja sam nastavila. Stvarno. I lijepo mi je. Možda i tebi trebam zahvaliti za to.

EDVARD Kao sa mnom ti je bilo loše?

BIVŠA Ne. S tobom je bilo... otrežnjavajuće. Znaš kao kad navečer baš dobro prepiješ, i dođeš sebi tek sutradan poslijepodne. E tako je meni bilo s tobom. Kao jedno veliko pijanstvo i mamurluk. I sad sam trijezna.

EDVARD Mogu zapalit'?

BIVŠA Ne. Taman izađi, pa zapali, radi šta god hoćeš. I otkad opet pušiš?

EDVARD Od jutros.

BIVŠA Propušio se poslije odmora. Zanimljivo.

EDVARD Vratio se sebi.

BIVŠA To mi je drago. Ako su cigarete cijena toga, onda neka...

EDVARD Jebi se.

BIVŠA Ti si pijan?

EDVARD I trijezan bi ti isto rek'o: Jebi se.

BIVŠA Jebi se ti. Odjebi iz garderobe.

EDVARD Nema šanse.

Edvard zapali cigaretu.

BIVŠA Upalit će se alarm.

EDVARD Baš alaram radi. Pozorište samo što se nije srušilo.

BIVŠA Ti stvarno nisi normalan.

EDVARD To su mi rekli i u ludnici.

BIVŠA Kakvoj ludnici?

EDVARD Odmor mi je bio u ludnici. Pardon, klinici za duševne bolesnike.

BIVŠA Ne zajebavaj se s tim.

EDVARD Ne zajebavam. Pokušao sam da se ubijem i smjestili su me tamo. I jutros pustili.

BIVŠA Nevjerovatno šta ti neće izmisliti kako bi privukao pažnju.

EDVARD Nemam ja potrebu privlačiti tvoju pažnju. Imam je od momenta kad sam ušao.

BIVŠA Onda bi sad trebao prepoznati momenta za odlazak. Ustaneš, izađe i lijepo zatvoriš vrata za sobom bez previše buke.

EDVARD Voliš me još uvijek.

BIVŠA Da, umirem za tobom. Ali nećemo nikome reći, jer ne bih da me ljudi žale zbog te moje teške bolesti.

EDVARD Dobro, pretjerujem. Mene možda ne voliš. Ali njega ne voliš sto posto. Mislim on je toliko običan i dosadan. Trudi se, vidi se na njemu. Ali džaba... Materijal prosječnog kapaciteta. Neupadljiv. I kad već spominješ žaljenje... Garantujem ti, ljudi te žale kad te vide s njim. A ti si ufurana u tu neku priču trijeznosti u vezi, i usput, vrlo suptilno, postaješ baš kao i on, obična, bez iskre, sjaja... blistavosti.

BIVŠA Koju sam imala s tobom?

EDVARD Da. Imala si.

BIVŠA I ni sa jedinim drugim je više ne mogu imati?

EDVARD S ovim sad sigurno ne. Možda s nekim drugim. Mada, iskreno čisto sumnjam. Ne može se blistati s bilo kim. Ovom sad trošiš vrijeme bezveze. I sebi isto tako. Ti si toga svjesna samo sve to ignorišeš jer se bojiš. I ne želiš ga povrijediti, jer je on dobar. To se odmah vidi, on je dobar čovjek. Samo što tebi ta dobrota jednostavno nije prokvokativna, a ti ne možeš bez provokacije. Voljela bi ti biti neka normalna, obična djevojka, koja će svoj život graditi oko neke tako pristojne stvari kao što je građanski lijepa, prihvatljiva veza. Ali, srećo moja, ti nisi takva.

BIVŠA Samo ti znaš kakva sam ja.

EDVARD Da. Plakali smo, smijali se, svađali, imali seks... Sjajan. Sve.

BIVŠA Zaključak svega ovoga je da mi trebamo biti opet skupa?

EDVARD Da. Možda ne odmah.

BIVŠA Zašto ne odmah?

EDVARD Dobro je da ipak prođe neko vrijeme i stvari se malo slegnu.

Kratko šute.

BIVŠA Vidimo o svemu si mislio.

EDVARD Jesam.

BIVŠA Proanalizirao i zaključio.

EDVARD Da.

BIVŠA Je li ti sad jasno što nismo zajedno?

Edvard šuti.

BIVŠA Sve si sam, jednostrano. Ti ne znaš živjeti odnose. Tebi se sve svodi na to da sam sa sobom zaključiš. Ne slušaš, ne čuješ, ali konstruišeš ono što želiš, što bi želio da vidiš. Sve što si sada rekao o meni, mom vjereniku... Da vjereniku. Da si pogledao, vidio bi da imam prsten.

EDVARD Mislio da je tu zbog predstave.

BIVŠA Opet ti. Sam zaključiš, a mogao si pitati. Uglavnom, sve što si ispričao je tvoja fantazija, kako bi volio da izgleda moj odnos s njim, jer bi to tebi odgovaralo. Nisi ušao i pitao me jesam li sretna, jesam li dobro, šta mi se dešava u životu... pokušao razgovarati sa mnom. Ne, ti si došao da mi kažeš šta si zaključio, do kakvih spoznaja si došao tokom odmora i izolacije. Ja s tim čovjekom živim život, stvarnost. Ne moju ili njegovu fantaziju. Kao što smo ti i ja živjeli tvoju fantaziju u kojoj sam ja samo imala unaprijed određenu ulogu. Ti i ja smo bili tvoja priča. Ja sam se opirala, ali ti si me vraćao. Svako malo. Na kraju sam prelomila i otišla. I htio ti vjerovati ili ne, sad sam sretna. Nije nam uvijek lijepo. Bude teških momenata. Ali on me doživljava, sluša, trudi se, ne podrazumijeva moju ulogu u njegovom životu.

Kratko šute.

EDVARD Razumijem. Hvala ti.

Kratko šute.

EDVARD Ovo ti nikad nisam ispričao. Moja majka je imala ljubavnika. Slučajno sam kao klinac to saznao. Preko sms poruka na telefonu. Bila je neoprezna, jer je stari generalno bio nezainteresovan. Slučajno sam to otkrio. Bila je zaljubljena u tog čovjeka. Poruke su bile pune strasti i nježnosti. Šutio sam. Mislio sam ako progovorim, biće gotovo, porodica će se raspasti. Htio sam ovo danas ispričati ocu... Ali nisam. Ništa time ništa ne bih postigao. Uzeo bih mu jedino što ima vrijedno. Njenu ljubav. Ionako on sumnja u sve to. Nije ni svjestan da sumnja. Ali bolje da umre u sumnji, nego sa potvrdom kako je ona ustvari željela drugog. (*zastane*) A vjerovatno bismo bili sve troje sretniji da je tad bila iskrena, otišla s tim čovjekom. Ona bi bila sretnija sigurno, možda se ne bi razboljela i dobila rak da se upustila u tu fantaziju. A i nas dvojica bismo se vremenom snašli. Ovako ja cijeli život ne vjerujem ženama, a stari svakodnevno, i nakon njene smrti, traži dokaze njene ljubavi, pravi priču o njima. Sve fanatazije. I priče. (*zastane*) Možda sve to jeste tako kako si rekla... Za nas dvoje. A i za vas dvoje. Ali vjeruj mi, dosadit će ti realnost. Neće biti dovoljna.

Kratko šute. Bišva ga gleda.

BIVŠA Sve to što si ispričao je besmisleno. Mislim žao mi je što je to sve tako. Dijete ne bi smjelo nositi taj teret. Ali u kontekstu nas dvoje, besmisleno je.

EDVARD Pravim sranja jer ne mogu da održim povjerenje.

BIVŠA Ja nisam tvoja mama. Voljela sam te, ali naš odnos me izmučio. Ubio svu strast i želju prema tebi. Drag si mi, Edvarde, ali ne volim te. I nisam te nikad prevarila. Sve to s drugim muškarcima se dešavalo kad smo ti i ja bili u prekidu. Samo što si ti svoje nastavljao i nakon što se mi pomirimo.

EDVARD Jer sam mislio kako si i ti nastavila.

BIVŠA Neću više da pričam o ovim stvarima. Štagod da su tvoji problemi, idi i liječi ih na nekom drugom mjestu, s nekim drugim.

Edvard je gleda.

BIVŠA Molim te, Edvarde... Prestani da nas mučiš.

Kratko šute.

EDVARD Dobro. Prestat ću. Sretno večeras. Žao mi je što neću gledati. Znam da ćeš biti sjajna.

Edvard otvori vrat.

EDVARD Na kraju „Galeba“, je l' se Trepljev konačno ubije ili je samo još jedan neuspjeli pokušaj?

Edvard izađe. Glumica zaplače, ali i ne mora. Još neko vrijeme gledamo nju samu. Mrak.

X

Taksi. EDVARD je nazad. Treba mu mir. Nema muzike.

TAKSISTA Jesi dobar?

EDVARD Jesam. Što?

TAKSISTA Evo otkucalo ti petobu, a ništa ne govoriš gdje ćemo.

EDVARD Je l' moramo negdje?

TAKSISTA Što se mene tiče možemo se vozit do ujutru. Ja to zbog tebe. Kuca taksimetar.

EDVARD Šta će drugo nego kucat. Da ne kuca, ne bi bio taksimetar.

TAKSISTA Ne bi. Ili bi al' pokvaren.

Taksista se nasmije.

TAKSISTA Dobra mi je ova.

EDVARD Jeste.

TAKSISTA A ti mi nisi baš nešto.

EDVARD Nisam.

TAKSISTA Jesi odavde? Rođen ovdje?

EDVARD Jesam.

TAKSISTA Sve te razumijem. Ne možeš ni bit' dobro. Vidim pismen si. A ovim gradom seljaci vladaju. Neviđeni. Pola od tih seljaka je isto rođeno ovdje, samo oni ne kontaju šta je to grad. Shvataš? To ti je isto, ko kad imaš auto, voziš ga, ali ne kontaš da i auto ima dušu, i traži da ga paziš. Nego ga handriš dok ne crkne. E ovaj grad je blizu da crkne. Sve neka sila ovi. Treba puške u ruke k'o što su naši starci i jebat im mater. Jedan fakat

građanski rat. Kontaš? Ustvari, građanski rat sa seljacima. Reć' im: Mrš u pičku materinu. Shvataš? Neće se oni povuć' dok im zube ne pokažeš. Stoka je to. Oni bi jahali na mrtvoj kobili dok joj kosti ne bi polomili. Razumiješ me?

EDVARD

Pravo si ljut.

TAKSISTA

Kako neću bit'. Po cijeli dan se vozam, sve vidim, ne možeš ti to više ignorisati. Seru nešto po migrantima, a pristojniji ljudi sto puta od nas. I ovi naši prosjaci se kultivisali s njima. Počeli i oni k'o fol one maramice prodavat. A ono malo raje što valja sve vani ispalilo. Ili čeka momenat da se ispali. Ako si normalan čovjek, odavde ćeš prije ili kasnije pobjeć' ili se roknut.

EDVARD

Ja sam već probao.

TAKSISTA

I kako je prošlo?

EDVARD

Vratio sam se.

TAKSISTA

Što? Nisi se mog'o snać?

EDVARD

Valjda nije bilo mjesta za mene.

TAKSISTA

Istjerali te?

EDVARD

Samo me nisu pustili.

TAKSISTA

Ma šupci su i tamo. Ne znam, nekad mi se čini nigdje nije mjesto za čovjeka. Razumiješ? Ako si gad, kreten, bezobrazan, svugdje na planeti je tvoje mjesto. Za pravog čovjeka, možda neki oni otoci, znaš ono na karti što ne znaš ni kome pripada ni može li se ikako tamo doć'.

EDVARD

Što ne odeš?

TAKSISTA

Ne znam. Što sam glup, eto što. Sve kontam biće bolje. Vazda neki optimizam izvlačim. Ako je dan ono baš sunčan, vedar, ja gledam u nebo i okolo i kontam: ma ne može nigdje biti bolje, vidi ove ljepote. I zbog tih vedrih, sunčanih dana sam tu. A gdje si ti probao otić'?

EDVARD

Daleko. Baš daleko, a opet blizu, za sekundu stigneš.

TAKSISTA

Ko neka zgonetka zvuči. (*nasmije se*) Neću te ni ispitivat, čim su tebe vratili tako sređenog, gospodina, mene sigurno neće pustit.

EDVARD

A šta ako ostaneš previše dugo ovdje, pa ti dođe da se rokneš?

TAKSISTA Na sebe ruku neću dić'. Prije ću porokat sve uhljupe, budale i kretene okolo.

EDVARD Možda na tebe krene neki kojem je isto tako dopizdilo kao tebi, pa te ubije bezveze.

TAKSISTA Ne brini, spreman sam ja takve. Davno sam se opremio. Ne odvajam se od njega. Ne bi se vozao po ovom gradu bez pištolja, nema tih para.

EDVARD Imaš pištolj?

TAKSISTA Ne brini, to je samo za odbrane.

EDVARD Kako si nabavio?

TAKSISTA Na crno. Ima raje prodaje to. Slušaj, sad sam se sjetio... ja moram brzo kući, ženi sam obeć'o da ćemo kod njenih. Odlična si mušterija, al' ne smijem zajebat. Nazvat ću ja nekog od kolega da te preuzme, pa se vozaj. Može tako?

EDVARD Hoćeš mi prodat pištolj?

TAKSISTA Moj ovaj?

EDVARD Da.

TAKSISTA Ne dolazi u obzir. Mogu ti ovih dana probat nabavit preko nekih ljudi...

EDVARD Molim te. Daću ti tri triput više nego što si ti platio.

TAKSISTA Troduplo?

EDVARD Troduplo.

TAKSISTA Nije to mala para.

EDVARD Troduplo za pištolj i duplo za vožnju.

TAKSISTA Nećeš ubit nekog?

EDVARD Ne brini. Treba mi samo da se zaštitim. Imam problema.

Šute.

TAKSISTA Troduplo i duplo?

EDVARD Da.

TAKSISTA Dogovoreno.
EDVARD Vozi me u Bristol.
TAKSISTA Hotel?
EDVARD Da. Hotel.

Mrak.

XI

Hotelska soba. Pristojno sređena. Edvard leži na krevetu. Drži pištolj u ruci. Zagleda ga. Prinosi sljepočnici. Pa onda opet gleda. Čuje se kucanje. EDVARD ne reaguje. Kucanje se ponovi. Jače.

EDVARD Do not disturb. Piše lijepo. Do not disturb.

Kucanje ne prestaje. Neko pokušava i ući. Edvard spusti pištolj na krevet. Ustaje, iznervirano.

EDVARD Ne smetaj, lijepo piše. Do not disturb. Ne znam šta ne razumijete. Ne smetaj.

Otvora vrata.

EDVARD Ostavite me na miru. Razumijete?

U sobu upada SOBARICA. Nosi kantu. Neka sredstva za čišćenje i krpe.

EDVARD Šta radite? Izlazite iz sobe. Nisam vas pustio unutra.

SOBARICA Izvinite, ali moram.

EDVARD Jedino što morate je da izađete napolje.

SOBARICA Ne razumijete... Moram... Dobit ću otkaz.

EDVARD Ne, dobit ćete otkaz ako za tri sekunde ne izađete. Brojim do 3 i onda idem do recepcije da mi zovu šefa da se žalim.

SOBARICA Stvarno se takvi?

EDVARD Kakav?

SOBARICA Tužibaba.

EDVARD Šta pričate?

SOBARICA O ljudskosti gdje si nestala?

EDVARD Upali ste mi u sobu bez dopuštenja. Uznemiravate me, a okačio sam na šteklu da mi niko ne smeta. Čemu to kačenje, ako niko ne poštuje?

SOBARICA Kad bi danas Diogen iz Sinope svijećom u po bijela dana tražio čovjeka, to humano, duhovno, milosrdno biće, vjerovatno bi ostao bez svijeće, a njega bi optužili da uznemirava poštene ljude, time što hoće da isprovocira zrno ljudskosti koje je u njima možda ostalo. Možda ostalo. I niko se ne bi pozabavio time ko mu je ukrao svijeću. Sigurno.

EDVARD Šta je s vama, ženo?

SOBARICA Čemu to naglašavanje da sam žena?

EDVARD Molim?

SOBARICA Šta moliš, čovječe? Nije to baš isto. To ženo zvuči ponižavajuće, a čovječe je nekako uzdižavajuće. Ne znam je li se može tako reći. Možda muško jedno. Nije ni to. Mužjaku. To je već svođenje na životinjsko, nije ni to. Nema onda za vas muškarce nešto adekvatno kao to što vi nama kažete tako s visine ženo. I potpuno nam ubijete dostojanstvo. Ženstvenost neću ni da spominjem.

EDVARD Niste baš najbolje?

SOBARICA Hvala Bogu da je neko primijetio. Ne vjerujem u Boga. Dobro možda ponekad. Kad se potrudim. Ali kad se zahvljajujem na načemu što me iznenadi ili oduševi, onda i Bogu zahvalim. Inače, trudim se da prijekrijem to da nisam dobro. Ali koliko god se trudila, izbije. I ja onda pustim. Vi ste jedini danas to primijetili. Vjerovatno što druge nije briga. Hvala vam.

EDVARD Nije ni mene briga. Nego je očigledno da niste dobro.

SOBARICA Sad si bezobrazan. Izvini, moram na ti, jer je ovo sad bezobrazluk.

EDVARD Vi ste meni upali u sobu, bez pitanja, bez poziva... Samo tako.

SOBARICA Jer imam dobar razlog.

EDVARD Koji?

SOBARICA Pa nikako da me pustiš da ti kažem.

EDVARD Hajde reci.

SOBARICA Moram da očistim kupatilo.

EDVARD Tek sam uzeo sobu. Nisam ni bio u kupatilu.

SOBARICA Odlično! Danas sam zaboravila da očistim. Usisala sobu, promijenila plahte, jastučnice... A kupatilo preskočila. Ne znam ni ja što. Čovjek se smete. Mislim žena. Ja se smetem. Ponekad. Bez ikakvog povoda. Samo se eto smetem. I onda vidim tebe kako ulaziš u sobu i sjetim se tad. Nisam dezinfikovala kupatilo. A sad ima milion nekih bolesti. I zamisli ti zakačiš tu neku bolest, tu u kupatilu, jer ja nisam očistila i umreš. Užas. Zamisli to.

EDVARD Nema potrebe da čistite kupatilo.

SOBARICA Ima, kako nema. Mislim, ja moram. To mi je u opisu posla. Jedini radni zadatak. Dobro nije jedini. Imam usisavanje i plahte, ali to oko kupatila je glavno. Jer sve najgore od ljudi završava u kupatilu. Biološki najgore.

EDVARD Neću koristiti kupatilo.

SOBARICA Kako nećete? Zašto? Čovjek mora koristiti kupatilo da ne pukne.

EDVARD Izadite, molim vas.

SOBARICA Ne moraš me persirat. Već smo se ispričali. Nisam ovoliko s nekim progovorila ima pola godine sigurno. Sve nešto usput, bezveze. Kako si? Dobro. Šta ima? Ništa. Ili ako kažeš nisam dobro ili ima svašta, isto kao da si rekao nema ništa i dobro sam. Svejedno ljudima.

EDVARD Eto, super, drago mi je da smo se ispričali. I doviđenja.

SOBARICA Ja moram očistiti, a ti koristi kupatilo ili nemoj. To nije moja stvar. Mislim trenutno jeste, jer nisam očistila, pa može biti da ti nećeš jer nije čisto. A kad očistim, onda je do tebe.

EDVARD Nemojte me tjerati da vas izbacim. Molim vas, idite.

SOBARICA Čemu prijetnje?

EDVARD Molim vas.

SOBARICA Šta se ovdje dešava?

EDVARD Dešava se to da ste dosadni i naporni i nenormalni. I ne mislim vas više moliti da izadete.

SOBARICA Ovdje se nešto dešava. Je li možda kršite neki zakon? Možda bih trebala zvati policiju?

EDVARD Zovite koga hoćete.

SOBARICA Šalim se. Ne mislim nikog zvati. Znamo ko je tužibaba u ovoj sobi.

EDVARD Izvolite. Laku noć.

SOBARICA Je li ono pištolj na krevetu?

EDVARD Sad je stvarno dosta.

SOBARICA Je li pravi? Pusti me. Ne smiješ me tako vuć'.

Sobarica ispušta sve što nosi u rukama. Otrgne se Edvardu. Skoči na krevet i legne na pištolj.

EDVARD Nemate pravo to da radite.

SOBARICA Ti nemaš pravo da unosiš pištolj u hotel. Imaš li dozvolu?

EDVARD Ustani s kreveta i idi više.

SOBARICA A pištolj? Šta će biti s pištoljem?

EDVARD Ustani.

SOBARICA Ne idem dok mi ne pokažeš dozvolu.

EDVARD Šta si ti? Inspektorica?

SOBARICA Završavam filozofiju. Mada bolje da sam upisala kriminalistiku.

EDVARD Sad mi je sve jasnije.

SOBARICA Šta?

EDVARD Niko normalan ne bi upisao filozofiju, kamoli studirao četiri godine.

SOBARICA A čime se ti baviš? Kriminalac? Plaćeni ubica?

EDVARD Marketing.

SOBARICA Pa to, kriminal. Navlačite ljude da kupuju svakakve gluposti.

EDVARD Šta izvodiš s tim ležanjem na pištolju? Nije mina.

SOBARICA Ako ga uzmem u ruku, počet ćemo da se borimo oko njega. I onda će opalit onako bezveze. I ubit jedno od nas.

EDVARD Nećemo se boriti, ti ćeš izaći i praviti ćemo se da se ovo nije desilo.

SOBARICA Ne ostavljam te samog, dok je pištolj u sobi.

EDVARD Kad ti izađeš, neće bit nikog koga mogu ubit.

SOBARICA Osim sebe.

Šute.

SOBARICA Zato si se vratio? Bio si ovdje prije mjesec dana, je li tako? Našala sam te na podu i zvala hitnu?

EDVARD Ti si zvala?

SOBARICA Da. Zašto hotel? Fazon ti je istraumirati neku sobaricu, kao što sam ja? Što to nisi obavio kući?

EDVARD Zato što ne mogu da budem u kući.

SOBARICA Imaš ženu? Djecu?

EDVARD Nemam nikoga.

SOBARICA Pa zašto onda? Nisi htio da te takvog nađe neko ko te voli? Radije bi da se stranci bave tvojim sranjima?

EDVARD Ne radi se uopšte o tome.

SOBARICA Nego o čemu se radi?

EDVARD Daj mi pištolj i izađi.

SOBARICA Ne idem nigdje i ne dam ti pištolj. Mogu samo pucati u zrak pa da dođe policija.

EDVARD Nemoj da pravimo scenu.

SOBARICA Kaže čovjek koji je sebi htio prosuti mozak po zidovima. Zašto ne možeš biti kući?

EDVARD Zato što je prazna. I ne mogu tamo da budem. I ne bi me u njoj našao niko ko me voli. Morao bih se usmrđiti da komšije osjete. Zato sam došao u hotel, ne želim da se moja usamljenost usmrđi.

Šute. *Kratko.*

SOBARICA Imaš sigurno nekog.

EDVARD Imao sam psa. Dvije godine. Razbolio se. Prije dva dana sam ga uspavao. Dok sam gledao kako zatvara oči, osjetio sam strah. Sad sam sam jebote. Sjeo sam u auto. Vozio se bezveze. Samo da ne uđem u prazan stan. Odvezao sam se iznad grada. Uzeo papir i olovku, rek'o da probam da opišem to kako se osjećam. Nisam mogao ništa napisati. Mogao sam smisliti reklamu za bilo šta na svijetu, pa i za taj osjećaj, tu bol, ali ga nisam mogao opisati. Onda sam došao ovdje u hotel, rek'o tu ću zaspati, pa sutra onda u stan. Dok sam sjedio ovako na krevetu, u džepu sakoa našao sam tablete, njegove tablete za bolove, i popio ih.

SOBARICA I sad si se opet vratio ovdje da završiš to što nisi uspio?

EDVARD Mislio sam, ali onda si ti pokucala.

SOBARICA Odmah sam te prepoznala.

EDVARD Super.

SOBARICA Normalno da je super. Opet sam ti spasila život.

EDVARD To ćemo da vidimo.

SOBARICA Barem ja neću morati da čistim za tobom. Ovdje se nećeš ubiti. Budi siguran. A to što generalno želiš da se ubiješ skroz razumijem. I ja sam probala. Dva puta. Jednom tablete kao i ti. Jel znaš da je to žensko samoubistvo?

EDVARD Znam.

SOBARICA Dobro. A drugi put vene. I onda sam se ostavila filozofije i počela da radim ovdje u hotelu. I pijem tablete. Možda i ti da probaš. Ostaviš taj marketing. Odeš doktoru, dobiješ tablete i radiš nešto konkretno, da se umoriš. I nađeš nekog da te sluša. Platiš, mislim. Nema ništa bolje.

EDVARD Možda da se zaposlim ovdje, pa da zajedno radimo i ćaskamo.

SOBARICA To bi bilo odlično. Zamisli. Ja super slušam. A čini mi se i ti. Ili samo nisi mogao doći do riječi od mene.

Oboje se nasmiju.

SOBARICA To što puno pričam, ne znači da ne znam slušati. Ozbiljno, dobro sam u tome. Evo pričaj ti meni. Ja ću sad ustati sa ovog pištolja. Staviti ga kod sebe u džep. I pričamo. Hoću reći ti pričaj, ja slušam.

Sobarica se ispravi. Uzme pištolj sa kreveta. Ispravi se. Zagleda pištolj. Počne da se smije.

EDVARD Šta je?
SOBARICA Jesi ti nekad pucao iz pištolja?
EDVARD Nisam.
SOBARICA Vidi se. Uvalio ti neko startni pištolj. S ovakvim se samo u pozorištima ubijaju.

Sobarica se smije. Baci Edvardu pištolj.

EDVARD Je l' me zajebavaš? Ne mogu da vjerujem. Ja još platio troduplo.
SOBARICA Neko te dobro izlevatio. Džaba sam se mučila. Doniraj nekom pozorištu, pa nek se glumci ubijaju. Ili čuvaj pa blefiraj ako te neko napadne.

Sobarica se smije.

EDVARD Kako ti znaš kako izgleda pravi pištolj?
SOBARICA Zabavljala se s jednim policajcem. Jednom dok je on spavao, uzela pištolj i kontam jedan metak i gotovo. Al' bilo mi žao da njega poslije optuže. Dobar bio taj policajac.

EDVARD Toliko je dobar da ti je ne znajući spasio život svojom dobrotom.

Oboje se nasmiju. Zatim šute. Sjede jedno pored drugog na krevetu. Odjednom iz susjedne sobe se čuju zvukovi glasnog i razuzdanog seksa. Kao da se zidovi ruše. Edvard i Sobarica se počnu smijati.

EDVARD Možda da interвениšemo.
SOBARICA Mislim da se ovi neće ubijati.
EDVARD Osim ako nekog srce ne opali.

Smiju se.

EDVARD Da li je i to samoubistvo? Kad znaš da te srce može izdati od prevelikog uzbuđenja i fizičkog napora, i svjedeno žestoko se jebeš?

SOBARICA Dobro pitanje.

EDVARD Je li tako da jeste?

SOBARICA Treba to istražiti.

EDVARD Eto nove metode. Nije baš najsigurnija. Ali vrijedi probat.

SOBARICA Misliš probavati. Nesvršeni glagol.

EDVARD Da. Probavati. Nesvršeni.

Njih dvoje se gledaju. Zatim se počnu smijati. Zvuk seksa su i dalje prisutni.

SOBARICA Gdje je daljinski? Možda ima neki dobar film.

EDVARD Sad ćemo da vidimo. Samo ne znam gdje je.

SOBARICA Danas kad sam čistila, bio je tu.

EDVARD Onda je tu. Naći ćemo ga.

Svjetlo se lagano gasi do mraka. Zvuk seksa prestane.

SOBARICA Jesi našao daljinski?

EDVARD Evo ga. Jesi se smjestila? Sad ćemo vidjet, ima li neki film.

SOBARICA Nešto lagano, molim te.

EDVARD I ja sam za lagano.

TOTALNI MRAK